

Brandweeroptreden bij ongevallen met gevaarlijke stoffen

DE VOORBEREIDING EN BESTRIJDING DOOR DE REGIONALE BRANDWEER BIJ ONGEVALLEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN

Inspectie
OPENBARE ORDE
EN VEILIGHEID

Brandweeroptreden bij ongevallen met gevaarlijke stoffen

**DE VOORBEREIDING EN BESTRIJDING DOOR DE
REGIONALE BRANDWEER BIJ ONGEVALLLEN MET
GEVAARLIJKE STOFFEN**

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid

Den Haag

maart 2008

INSPECTIE OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV)

Bezoekadres: Juliana van Stolberglaan 148, 2595 CL Den Haag

Postadres: Postbus 20011, 2500 EA Den Haag

Telefoon: (070) 426 62 61

Telefax: (070) 426 69 90

Website: www.ioov.nl

COLOFON

Uitgave: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid

Lay out: Grafisch Buro van Erkelens

Fotografie cover: NIFV, Rob Kruitwagen

Brandweer Den Haag, Govert Verberg en Ricardo Bonsang

Drukwerk: drukkerij Hega, Den Haag

ISBN 978-90-5414-150-1

maart 2008

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	7
1 INLEIDING	13
1.1 Aanleiding voor het onderzoek	13
1.2 Doelstelling van het onderzoek	14
1.3 Leeswijzer	15
2 AANPAK VAN HET ONDERZOEK	17
2.1 Onderzoeksvragen	17
2.2 Regionale OGS-organisatie	18
2.3 Aantal en aard van incidenten	19
2.4 Inzicht in daadwerkelijk optreden	20
2.5 Klankbordgroep	20
3 KADER VAN HET ONDERZOEK	21
3.1 Brandweerwet 1985	21
3.2 Leidraad OGS	21
3.3 Leidraad Oefenen	23
3.4 Beleidsinitiatieven van het ministerie van BZK	24
4 INCIDENTEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN IN 2006 EN DE INZET VAN OGS-EENHEDEN DAARBIJ	25
4.1 Andere gegevensbronnen over incidenten met gevaarlijke stoffen	25
4.2 Ongevallen met gevaarlijke stoffen	27
4.2.1 Aantal incidenten met gevaarlijke stoffen	27
4.2.2 Inzet OGS-eenheden	28
4.2.3 Aard van de OGS-inzetten	30
4.3 Conclusies	31
5 DE REGIONALE OGS-ORGANISATIE	33
5.1 Bevindingen ten aanzien van de bronbestrijding	35
5.1.1 Regionale alarmcentrale	35
5.1.2 Adviseur gevaarlijke stoffen/regionaal officier gevaarlijke stoffen	36
5.1.3 Regionaal OGS-peloton	40
5.2 Bevindingen ten aanzien van de effectbestrijding	43
5.2.1 Meetplanleider	43
5.2.2 Meetploegen	44
5.3 Externe deskundige organisaties	46
5.4 Overige feiten en bevindingen uit het onderzoek	48

6 EVALUATIE VAN INCIDENTEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN	51
6.1 Lessen uit evaluaties van incidenten	51
6.2 Voorbeeld van een volledige evaluatie	53
6.3 Conclusies	53
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	55
7.1 Conclusies	55
7.2 Slotbeschouwing resultaten onderzoek OGS en aanbevelingen	59
BIJLAGEN	65
I Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's	65
II Positie van het ministerie van BZK in het brandweerbestel	80
III Evaluaties van incidenten	82
IV Deskundigheidsniveaus OGS	86
V Overzicht van de bij het onderzoek betrokken personen	88
VI Korte samenvatting van een uitvoerige evaluatie van een gevaarlijke stoffen incident	89
VII Lijst met afkortingen	91

Onze missie

De Inspectie OOV levert een bijdrage aan de veiligheid van de samenleving. Zij oefent daartoe toezicht uit op besturen en organisaties die verantwoordelijk zijn voor de openbare orde en veiligheid en stelt hen daarmee in staat de veiligheid te verbeteren.

De Inspectie OOV houdt, onder de verantwoordelijkheid van de ministers van BZK en van Justitie, toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering van zowel de verantwoordelijke bestuursorganen als de operationele diensten die op de verschillende onderdelen van het OOV-terrein actief zijn (politie, brandweer, GHOR).

De Inspectie OOV laat zich leiden door enerzijds de inschatting van maatschappelijke veiligheidsrisico's en anderzijds door de vraag waar zij met haar toezicht maximaal kan bijdragen aan het realiseren van beoogde beleidseffecten. In haar werkplannen, jaarverslagen en rapportages worden de gemaakte keuzes en gevolgde werkwijzen verantwoord.

Het oordeel van de Inspectie OOV komt onafhankelijk tot stand.

De Inspectie OOV draagt haar bevindingen actief uit. Zij geeft daarmee de ministers en de onder toezicht staande organisaties inzicht in hun bijdragen aan de kwaliteit van het veiligheidsniveau en de praktische uitwerking van het gevoerde beleid. De Inspectie OOV beoogt daarmee bij betrokkenen een oriëntatie op permanente aandacht voor verbetering tot stand te brengen.

De Inspectie OOV zoekt actief samenwerking met andere partijen van beleid, uitvoering en toezicht, zowel op het OOV-domein als op aanverwante terreinen.

De Inspectie OOV weet wat er leeft en toetst of het werkt.

Samenvatting

AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Ongevallen met gevaarlijke stoffen kunnen grote effecten hebben voor mens, milieu en maatschappij. Zowel op korte als op de lange termijn. Dergelijke ongevallen vragen om een snelle en adequate reactie van de ongevals- en rampbestrijdingsorganisatie. Die snelheid is nodig om de bron te bestrijden en de schadelijke gevolgen voor mens en milieu te beperken.

In eerdere onderzoeken constateerde de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) dat bij de brandweer nog een aantal verbeteringen nodig waren om te kunnen spreken van een aanvaardbaar niveau van risicobeheersing bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV constateerde dat de aandacht voor ongevallen met gevaarlijke stoffen op de achtergrond was geraakt.

ONDERZOEK

Het onderzoek wil inzicht geven in de mate waarin de regionale brandweer is toegerust om een ongeval met gevaarlijke stoffen adequaat te kunnen bestrijden. Tevens heeft de Inspectie OOV aan de hand van de evaluaties van een aantal praktijkincidenten met gevaarlijke stoffen de kwaliteit van de daadwerkelijke operationele bestrijding willen beoordelen. De regionale organisatie voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen is getoetst aan de wettelijke taken, de Leidraad ongevalsbestijding gevaarlijke stoffen (OGS) en de Leidraad Oefenen.

De Inspectie OOV heeft tevens onderzoek gedaan naar het aantal en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen in 2006, alsmede de inzet van specifieke OGS-eenheden daarbij. Het doel van deze vraag is om inzicht te krijgen in het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen, waarbij de inzet van gespecialiseerde OGS-eenheden noodzakelijk was of werd geacht.

Het onderzoek is uitgevoerd bij twaalf van de vijftientig regionale brandweren. Deze regio's zijn geselecteerd op basis van de volgende criteria: landelijke spreiding, mate van verstedelijking en aanwezigheid van chemische industrie. De Inspectie OOV krijgt op deze wijze een representatief landelijk beeld.

De bestrijding van een ongeval met gevaarlijke stoffen is in eerste instantie een lokale aangelegenheid, zonodig aangevuld met regionale, gespecialiseerde eenheden. Tot de

taken van deze eenheden behoren onder meer verkennen, meten, ontsmetten en waarschuwen van de bevolking. Gezien haar deskundigheid en hulpmiddelen, alsmede de taakstelling in de Brandweerwet 1985 (BRW) vervult de regionale brandweer een belangrijke rol bij de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Vandaar dat het onderzoek zich vooral richt op de uitvoering van deze taken door de regionale brandweer, met name op de mate waarin de regio de regie voert en het daarvoor noodzakelijke zicht heeft op de kwaliteit van de diverse eenheden van de OGS-organisatie.

AANTAL INCIDENTEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN

Over het jaar 2006 hebben de twaalf onderzochte regio's 536 incidenten met gevaarlijke stoffen aan de Inspectie OOV gemeld, waarvan 215 incidenten betrekking hebben op brand en 77 incidenten op het ongewenst vrijkomen uit een containment. Bovenstaande gegevens konden de regio's vaak pas leveren na een gericht onderzoek van duizenden regionale meldkamer-rapporten. Vrijwel geen regio beschikt over geaggregeerde informatie ten aanzien van het aantal incidenten, de inzet van de OGS-eenheden en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen. Tussen de regio's doen zich aanzienlijke verschillen voor bij de inzet van OGS-eenheden. Verklaringen voor deze verschillen zijn afwijkende uitrukprocedures van regio's, geen eenduidige registratie van incidenten met gevaarlijke stoffen bij de onderzochte regio's en afwijkende risico's tussen regio's.

Uit de inzetgegevens van incidenten met gevaarlijke stoffen blijkt, dat de inzet veelal beperkt blijft tot de adviseur gevaarlijke stoffen/regionaal officier gevaarlijke stoffen (AGS/ROGS). De inzet van de andere specifieke OGS-eenheden vindt in geringe mate plaats. Dit geldt in het bijzonder voor de gaspakkenteams en meetploegen. Om de vakbekwaamheid op peil te houden komt het voor deze eenheden met name aan op oefenen.

REGIONALE OGS-ORGANISATIE

De Leidraad OGS geeft kwaliteitseisen voor een adequate organisatie van de regionale ongevalsbestrijding van gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV heeft deze leidraad als kader gehanteerd voor het vaststellen van een aanvaardbaar niveau van preparatie van de brandweezorg bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

De onderzochte regionale organisaties zijn conform de Leidraad OGS ingericht. De functies/functionariteiten uit de Leidraad OGS komen in de regionale organisaties terug. Vijf van de twaalf regio's wijken echter af van de Leidraad OGS: zij beschikken niet over de vereiste AGS, maar hebben de oorspronkelijke functie van ROGS gehandhaafd. Daarmee blijven deze vijf regio's echter in gebreke, omdat zij niet beschikken over de

daarbij vereiste interregionale AGS. Slechts één van de onderzochte twaalf regio's heeft een interregionale invulling met drie omliggende regio's voor de AGS-functie gerealiseerd.

Bij de AGS, en in minder mate bij de ROGS en meetplanleider (MPL), doen zich tekortkomingen voor ten aanzien van de gestelde opleidings- en oefeneisen. Door het ontbreken van landelijke oefensessies kunnen de regio's voor de functies van AGS en MPL ook niet voldoen aan deze oefeneisen. Voor de regio's blijkt het moeilijk gekwalificeerde functionarissen als AGS te werven en te behouden.

Een aantal regionale OGS-taken (gaspakkenteams en meetploegen) worden uitgevoerd door de door de regio geselecteerde gemeentelijke brandweereenheden. De regio's hebben echter geen zicht op het opleidings- en oefenniveau van deze eenheden. Vanwege het zeer geringe aantal inzetten van deze gespecialiseerde eenheden is oefenen de enige manier om kennis en vaardigheden op peil te houden en te verbeteren.

De regio's hebben de Inspectie OOV gemeld dat aan de normopkomsttijden van de diverse OGS-eenheden wordt voldaan. De opkomsttijden worden weliswaar geregistreerd in het geïntegreerd meldkamersysteem (GMS), deze gegevens worden echter door de regio's niet verwerkt tot inzichtelijke bedrijfsvoeringsinformatie. Het oordeel over opkomsttijden kan door de regio's niet worden onderbouwd en is voornamelijk gebaseerd op inschattingen door de regio.

Om de kennis en vaardigheden over chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN) incidenten in stand te houden en te concentreren heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in 2003 ervoor gekozen zes CBRN-steunpuntregio's (voorheen NBC-steunpuntregio's genoemd) op te richten. De primaire taak van CBRN-steunpuntregio's is het leveren van specifieke deskundigheid op deze gebieden en extra detectiemateriaal, alsmede faciliteiten voor grootschalige burgerontsmetting.

De interregionale (specialistische) bijstand van de steunpuntregio's is eind 2007 nog beperkt operationeel.

De regionale brandweer kan bij een incident met gevaarlijke stoffen een beroep doen op landelijke faciliteiten. De belangrijkste landelijke organisaties voor advies en bijstand zijn het Landelijk Informatiepunt Ongevallen met Gevaarlijke Stoffen (LIOGS), de Milieu Ongevallen Dienst (MOD) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) en het Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten (BOT-mi).

Afgezet tegen het aantal incidenten is er sprake van een relatief groot aantal verzoeken om advies en/of bijstand van de brandweer aan deze externe deskundige organisaties (met name LIOGS en MOD/RIVM). De regio's geven aan dat deze advies-/bijstandsmogelijkheid over het algemeen goed functioneert.

KWALITEIT VAN DE DAADWERKELIJKE INZET

Evalueren is een belangrijk onderdeel van het verbeteren van het functioneren van de OGS-organisatie. Leren van repressief optreden van de brandweer is het doel van evalueren.

De regio's gebruiken afwijkende systematieken om incidenten met gevaarlijke stoffen te evalueren. Het Model Incidentenevaluatie Brandweer van de Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding (NVBR) wordt door de regio's nog niet gevolgd. Ook de belangrijke onderwerpen, die in het model worden genoemd zoals opleiding, oefenen en uitrusting, komen over het algemeen niet terug in de evaluaties.

De verschillende inhoud en diepgang van de evaluaties beperkt de Inspectie OOV in de mogelijkheid om een indruk te krijgen van het daadwerkelijke optreden van de brandweer bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV heeft geen volledig beeld kunnen krijgen van de mate waarin de regio's daadwerkelijk voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. De kwaliteit van het optreden van de specifieke OGS-eenheden maakt geen onderdeel uit van de verkregen evaluaties.

AANBEVELINGEN

Algemene aanbeveling/boodschap

De Inspectie OOV beveelt aan de diverse specialistische functies van de regionale OGS-organisatie meer geconcentreerd en robuuster (met meer kwaliteitsborging) te organiseren.

Deze aanbeveling wordt hieronder uitgewerkt.

Naast concentratie van de specifieke OGS-kennis dan wel vaardigheden, is deze boodschap vooral gebaseerd op overwegingen van effectiever en efficiënter beheer van deze specifieke voorzieningen. Bij bovenstaande algemene boodschap dient te worden bedacht dat naast de beschreven specifieke OGS-eenheden ook alle basisbrandweereenheden zijn voorzien van beschermende chemiepakken en een opgeleide bemensing en daarmee uitgerust zijn om bij incidenten met gevaarlijke stoffen acute reddingen te verrichten en andere eerste maatregelen te nemen. Daarmee is dat deel van de eerstelijns hulpverlening adequaat georganiseerd.

Regionale regio

De Inspectie OOV beveelt de regionale brandweren aan, voor een adequaat beheer van OGS-functies, een kwaliteitsbeheerssysteem te gaan hanteren.

Dit kwaliteitsbeheerssysteem dient de regio inzicht te geven in de omvang en kwaliteit van de OGS-taken, die een regio aan gemeentelijke korpsen heeft uitbesteed. Dit inzicht kan een regio verkrijgen door middel van een periodieke managementrapportage en de introductie van periodieke profchecks. Relevante incidenten dienen door de regio te worden geëvalueerd en als leeraspecten te worden uitgedragen.

Voor een adequate bedrijfsvoering van de OGS-eenheden zijn goede gegevens over incidenten met gevaarlijke stoffen en managementinformatie over de brandweerinzet onontbeerlijk. **Daarvoor beveelt de Inspectie OOV aan de huidige gegevensvergaring en -verwerking op een aantal aspecten te verbeteren door landelijk eenduidige definities voor deze categorie incidenten vast te stellen en met het oog op bovenregionaal optreden eenduidige uitrukprocedures bij dit type incidenten te gaan hanteren.**

Concentratie van taakuitvoering

De daadwerkelijke inzetten van specifieke regionale OGS-eenheden zijn (zeer) beperkt. De meeste regio's beschikken over relatief veel gaspakdragers en meetploegen bij gemeentelijke brandweerkorpsen, maar hebben geen zicht op de kwaliteit daarvan. Het specialisme ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen vergt een aanzienlijke oefeninspanning en materiële investering. **De Inspectie OOV beveelt daarom aan mede met het oog op een efficiënt en effectief beheer (op peil houden van de vakbekwaamheid) de huidige OGS-organisatie nog eens te bezien, waarbij rekening wordt gehouden met de werkelijk benodigde aantallen en (uitruk)locaties. Voor de personele invulling dient meer interregionale samenwerking nadrukkelijk te worden overwogen.**

Een aanzienlijk deel van de onderzochte regio's geeft aan problemen te hebben met het hebben en houden van AGS'en en heeft er daarom voor gekozen om de oorspronkelijke functie van ROGS te handhaven. **De Inspectie OOV beveelt aan nader te bezien of het werken met ROGS'en (in combinatie met een interregionale AGS met een opkomsttijd van 60 minuten) mede gezien de directe, goed functionerende terugvalmogelijkheid op deskundigen van externe organisaties zoals LIOGS en RIVM voor de meeste regio's een adequate opzet is.**

Bij de meeste onderzochte regio's maken de AGS/ROGS-deskundigen vrijwel geen incidenten mee. **Voor een zinvol takenpakket van deze deskundigen en het op peil houden van de kennis beveelt de Inspectie OOV daarom aan deze functionarissen - naast hun operationele, repressieve taak - tevens te belasten met relevante preventiewerkzaamheden ten aanzien van bedrijven met gevaarlijke stoffen.**

EVALUATIES

Een belangrijk onderdeel van het onderzoek betreft de kwaliteit van de daadwerkelijke bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Op basis van de verstrekte evaluaties van de regio's heeft de Inspectie OOV geen volledig beeld gekregen van de mate waarin de regio's bij de daadwerkelijke bestrijding van deze incidenten voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. Deze bevinding sluit aan bij de conclusies uit eerdere onderzoeken¹ van de Inspectie OOV dat het overgrote deel van de onderzochte

brandweerkorpsen in onvoldoende mate brandweerinzetten evalueren. Daarmee leert de brandweer in Nederland nauwelijks structureel van incidenten bij repressief optreden. De korpsen laten hiermee een belangrijk instrument - in het bijzonder van belang voor de veiligheid van het eigen brandweerpersoneel - voor de lerende organisatie ongebruikt. Tevens zijn evaluaties van incidenten met gevaarlijke stoffen van belang om te kunnen constateren of de OGS-organisatie voldoet aan de professionele normen. Zo kunnen naar aanleiding van de verstrekte evaluaties mogelijk vraagtekens worden gezet bij het functioneren van de meetplanorganisatie.

De Inspectie OOV beveelt de regio's en de gemeentelijke korpsen daarom nadrukkelijk aan de inzetten bij relevante incidenten met gevaarlijke stoffen systematisch en gestructureerd te evalueren. Het Model Incidentenevaluatie Brandweer van de NVBR geeft hiervoor een handreiking.

De Inspectie OOV acht het van belang om een beter inzicht te krijgen in de daadwerkelijke bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. In 2010 heeft de Inspectie OOV daarom het voornemen een onderzoek te verrichten naar de kwaliteit van de daadwerkelijke repressieve inzet van de brandweer bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

Inleiding

1

Nederland heeft een omvangrijke chemische procesindustrie. Door deze industrie en door de rol van Nederland als wereldhaven is er veel en toenemend transport, opslag en verwerking van gevaarlijke stoffen. Bij productie, transport, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen gebeuren soms ongevallen, ondanks de uitgebreide preventieve voorschriften en maatregelen. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van terroristische aanslagen waarbij chemische, biologische, radiologische of nucleaire middelen kunnen vrijkomen en/of worden gebruikt.

Ongevallen en aanslagen met gevaarlijke stoffen kunnen grote effecten hebben voor mens, milieu en maatschappij. Zowel op korte als op lange termijn. Dergelijke ongevallen vragen om een zeer snelle en adequate reactie van de ongevals- en rampbestrijdingsorganisatie. Die snelheid is nodig om de bron te bestrijden (lek dichten, verspreiding beperken) en de schadelijke gevolgen te beperken (mensen te redden, eventueel te ontsmetten en medische hulp te bieden én om mensen te waarschuwen, te informeren, te evacueren of te laten schuilen). Na het snelle eerste optreden kan het noodzakelijk zijn (nazorg)maatregelen te treffen voor langere tijd als er een (omvangrijk) besmet gebied is.

1.1 AANLEIDING VOOR HET ONDERZOEK

In het onderzoek 'Risicobeheersing gevaarlijke stoffen bij de brandweer' (1999) oordeelde de toenmalige Inspectie Brandweezorg en Rampenbestrijding (IBR) onder andere dat bij de brandweer op vele terreinen nog verbeteringen nodig waren om te kunnen spreken van een aanvaardbaar niveau van risicobeheersing bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. Ondanks de vele aanwezige plannen en procedures kon niet worden gesproken van een optimale voorbereiding van de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. De personele en materiële voorzieningen ten aanzien van preparatie en repressie waren niet voldoende afgestemd op de risico's in het eigen verzorgingsgebied. Vooral het ontbreken van realistische oefeningen en het achterwege blijven van regelmatige actualisering van de gegevens in de plannen en de procedures maakten de voorbereidingsactiviteiten vaak ineffectief en soms zelfs onbetrouwbaar. De IBR constateerde dat de aandacht voor ongevallen met gevaarlijke stoffen op de achtergrond was geraakt.

In een vervolgonderzoek van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) in 2002 is onderzocht in hoeverre de organisatie van de ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen (OGS) van de regionale brandweren voldoet aan de aangescherpte eisen conform de

vernieuwde Leidraad ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen (Leidraad OGS) van juli 2001² (de professionele norm). De gewenste verbeteringen werden minder snel en minder vanzelfsprekend gerealiseerd dan werd verwacht en gehoopt.

Bij de directie Brandweer en Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) bestaat de indruk dat de Leidraad OGS niet voldoende voortvarend geïmplementeerd wordt. Deze opvatting wordt onder meer gevoed door de bevindingen uit de monitor rampenbestrijding en de tussenevaluaties van de operationalisering van de steunpuntregio's voor de bestrijding van chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN) incidenten. Bovendien hebben ongevallen met gevaarlijke stoffen zoals de brand op het vissersschip te Velsen (2007) de adequate bestrijding van dergelijke ongevallen op de agenda geplaatst.

De Inspectie OOV wil daarom, zes jaar na de invoering van de aangescherpte eisen uit de Leidraad OGS, inzicht krijgen in de mate waarin de regionale brandweer voldoet aan de professionele normen en daarmee adequaat is voorbereid op de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

1.2 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het onderzoek wil inzicht geven in de mate waarin de regionale brandweer is toegerust om een ongeval met gevaarlijke stoffen adequaat te kunnen bestrijden. Tevens zal de Inspectie OOV aan de hand van de evaluaties van een aantal incidenten met gevaarlijke stoffen en enkele andere bronnen zoals de bevindingen uit de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding (ADR) bezien of de kwaliteit van de daadwerkelijke operationele bestrijding kan worden beoordeeld. Daarbij worden eveneens de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS als toetsingskader gehanteerd.

De hoofdvraag van het onderzoek is:

In welke mate is de regionale brandweer voorbereid op de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?

Daartoe toetst de Inspectie OOV de regionale brandweer aan de professionele norm uit de leidraad OGS. Het kenmerk van incidenten waarbij de brandweer is betrokken, is dat er altijd gestart wordt met de lokale brandweereenheden. Dit geldt ook bij ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn of wanneer deze vrijkomen als gevolg van brand.

2 De Leidraad OGS is een herziening van de Handleiding regionale OGS/WVD uit 1984. De huidige kwaliteitseisen van de brandweer zijn veelal vastgelegd in brancherichtlijnen. Dit normenstelsel is niet wettelijk vastgelegd. Beide publicaties zijn uitgebracht door het ministerie van BZK en hebben de status van professionele norm.

De eerst aankomende basisbrandweereenheid richt zich op het verkennen, redden en mogelijk met de beperkte middelen bestrijden en/of stabiliseren van de bron van het ongewenst vrijkomen van gevaarlijke stoffen. Daarvoor is deze eenheid conform het bestek³ standaard uitgerust met diverse persoonlijke beschermingsmiddelen zoals adembeschermingsmiddelen en chemiepakken. De bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen vormt een onderdeel van de opleiding van de leden van de basisbrandweereenheid.

Daarnaast dient elke regio eenheden te kunnen inzetten die gespecialiseerd zijn in ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen. Bovendien dient de regio voorbereid te zijn op het ontsmetten van de hulpverleners en kan deze organiseren - eventueel via bijstand van andere regio's - voor de burgers.

Deze processen (redden, bestrijden van de bron, verkennen, meten, waarschuwen van de bevolking en ontsmetten) worden uitgevoerd door brandweereenheden en -functionarissen in samenwerking met politie, ambulancedienst, gemeentelijke diensten en de regionale rampenzender (informereren van de bevolking).

1.3 LEESWIJZER

Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek. De aanpak van het onderzoek en het toetsingskader van het onderzoek komen in de hoofdstukken 2 en 3 aan de orde. Het aantal en aard van de incidenten, de bevindingen over de regionale OGS-organisatie en de leerpunten uit de evaluaties van incidenten met gevaarlijke stoffen komen respectievelijk in hoofdstuk 4, 5 en 6 ter sprake. Tenslotte bevat hoofdstuk 7 de conclusies van het onderzoek en doet de Inspectie OOV aanbevelingen om gesignaleerde knelpunten te verbeteren.

Aanpak van het onderzoek

2

2.1

ONDERZOEKSVRAGEN

Het onderzoek⁴ wil inzicht geven in de mate waarin de regionale brandweer is toegerust om een ongeval met gevaarlijke stoffen adequaat te kunnen bestrijden. De Inspectie OOV hanteert in dit onderzoek daartoe met name de Leidraad OGS als toetsingskader. Het onderzoek richt zich op de personele en materiële capaciteit en de daarbij geformuleerde kwaliteitseisen, alsmede de vereiste procedures ten aanzien van de voorbereiding en bestrijding door de regionale brandweer. Pro-actie, preventie en nazorg zijn geen onderdeel van het onderzoek.

De hoofdvraag van het onderzoek is:

In welke mate is de regionale brandweer voorbereid op de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?

Deze vraag is verder uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- In hoeverre voldoet de regionale brandweer aan de professionele normen voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?
- Wat is de omvang van de OGS-problematiek, met andere woorden: wat is het aantal en de aard van de feitelijke incidenten met gevaarlijke stoffen? En welke specifieke OGS-eenheden heeft de regionale brandweer daarbij ingezet?
- In welke mate en op welke wijze voert de regio de regie ten aanzien van de organisatie voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?
- Welke knelpunten komen naar voren uit de evaluaties van ongevallen met gevaarlijke stoffen en andere bronnen zoals de resultaten van de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding?

De bestrijding van een ongeval met gevaarlijke stoffen is in eerste instantie een lokale aangelegenheid, zonodig aangevuld met regionale, gespecialiseerde eenheden. Tot de taken van deze eenheden behoren onder meer verkennen, meten, ontsmetten en waarschuwen van de bevolking. Gezien haar deskundigheid en hulpmiddelen, alsmede de taakstelling in de Brandweerwet 1985 (BRW) vervult de regionale brandweer een belangrijke rol bij de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen (zie hoofdstuk 3). Vandaar dat het onderzoek zich vooral richt op de uitvoering van deze taken door de regionale brandweer, met name op de mate waarin de regio de regie voert en het daarvoor noodzakelijke zicht heeft op de kwaliteit van de diverse eenheden van de OGS-organisatie (vergeven van bedrijfsvoerings- alsmede managementinformatie). Het

onderzoek richt zich niet primair op de (kwaliteit van de) lokale basisbrandweereenheid. Deze is reeds eerder onderwerp van onderzoek⁵ geweest van de Inspectie OOV.

Het onderzoek is uitgevoerd bij twaalf van de vijftieng regionale brandwrenen.⁶ Deze regio's zijn geselecteerd op basis van de volgende criteria: landelijke spreiding, mate van verstedelijking en aanwezigheid van chemische industrie. Tevens was bij de uiteindelijke keuze van de te onderzoeken regio's van belang dat deze regio's niet recent betrokken zijn geweest bij brandweeronderzoek van de Inspectie OOV (spreiden van de onderzoekslast). De Inspectie OOV krijgt op deze wijze een representatief landelijk beeld.

2.2 REGIONALE OGS-ORGANISATIE

De gegevensverzameling bij de regio's heeft plaatsgevonden door middel van een enquête.⁷ Het doel van de enquête is om vast te kunnen stellen in welke mate de regio's voldoen aan de normen van de Leidraad OGS. Deze enquête is dan ook hoofdzakelijk gebaseerd op de Leidraad OGS. Voor de onderbouwing van de verstrekte informatie heeft de Inspectie OOV de regio's verzocht relevante documentatie mee te sturen. Met behulp van deze documenten heeft de Inspectie OOV deze informatie zoveel mogelijk geverifieerd.

Na de enquête en de documentenanalyse heeft de Inspectie OOV de regionaal commandant of een ander lid van het managementteam in een persoonlijk interview nog aanvullende vragen gesteld over de OGS-organisatie en in de gelegenheid gesteld de ingeleverde enquête en documenten toe te lichten.⁸ De Inspectie OOV heeft de regionaal commandant gevraagd naar zijn opvatting ten aanzien van ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen in de eigen regio. Zowel de definitieve enquêtes als de verslagen van de interviews zijn ter accordering aan de betrokken regio's voorgelegd.

Er bestaan tevens landelijke faciliteiten, waarop de regionale brandweer bij een incident met gevaarlijke stoffen een beroep kan doen. Deze mogelijkheid is ook in de Leidraad OGS opgenomen. De belangrijkste landelijke organisaties voor advies en ondersteuning voor de regio's zijn het Landelijk Informatiepunt Ongevallen met Gevaarlijke Stoffen (LIOGS), de Milieu Ongevallen Dienst (MOD) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) en het Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten (BOT-mi). De Inspectie OOV heeft deze organisaties ook bevroegd.⁹

5 'Vakbekwaamheid brandweer personeel' en 'Bestuurlijke aansturing brandweezorg', beide uit 2004.

6 De deelnemende regio's zijn: Amsterdam-Amstelland, Brabant-Noord, Fryslân, Gelderland-Midden, Hollands Midden, Midden- en West-Brabant, Noord- en Midden-Limburg, Noord- en Oost-Gelderland, Noord-Holland Noord, Utrechts Land, Zeeland en Zuid-Holland Zuid.

7 De enquête die bij dit onderzoek is gehanteerd is te vinden op www.ioov.nl.

8 De vragenlijst die bij deze interviews is gehanteerd is te vinden op www.ioov.nl.

9 De vragenlijst die is gehanteerd bij het interviewen van de externe organisaties is te vinden op www.ioov.nl.

In de marge van het interview heeft de Inspectie OOV de onderzochte regio's ook gevraagd naar de bekendheid met en de operationele beschikbaarheid van de bijzondere bijstandsvoorzieningen van de zes steunpuntregio's voor CBRN-incidenten.¹⁰

2.3 ONDERZOEKSVRAGEN

De Inspectie OOV heeft als vervolg op de interviews met een aanvullend onderzoek het aantal en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen in de twaalf regio's in 2006 in kaart gebracht, alsmede de inzet van specifieke OGS-eenheden daarbij. Het doel van dit aanvullend onderzoek is om inzicht te krijgen in het aantal incidenten waarbij - naast de inzet van de lokale basiseenheid - de specifieke functies, die zijn opgenomen in de Leidraad OGS, daadwerkelijk zijn ingezet. Met andere woorden: die ongevallen met gevaarlijke stoffen, waarbij de behoefte aan inzet van gespecialiseerde OGS-eenheden noodzakelijk was of werd geacht.

De Inspectie OOV heeft zich daarbij - vanwege het ontbreken van een scherpe en eenduidige definitie - gericht op die incidenten met gevaarlijke stoffen, waarbij ten minste de regionale deskundige (adviseur gevaarlijke stoffen - AGS of de regionaal officier gevaarlijke stoffen - ROGS) ter plaatse van het incident specifieke handelingen heeft verricht, zoals het adviseren over de aanpak van de bestrijding of het uitvoeren van metingen naar gevaarlijke stoffen. Daarbij is de redenering dat bij relevante incidenten met gevaarlijke stoffen altijd de regionale deskundige gevaarlijke stoffen zal worden ingeschakeld. Incidenten waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, maar geen inzet van de specialistische functies van de regionale OGS-organisatie heeft plaatsgevonden, vormen geen onderdeel van dit deel van het inspectie-onderzoek. Het gaat dan immers om kleine (of vermeende) incidenten met gevaarlijke stoffen, die met de gemeentelijke basiseenheid brandweer kunnen worden afgedaan.

De Inspectie OOV heeft de regio's verzocht het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen in hun regio in 2006 in te delen in de categorieën 'brand' en 'ongewenst vrijkomen uit containment' en aan te geven welke eenheden van de regionale OGS-organisatie bij de gemelde incidenten daadwerkelijk zijn ingezet, namelijk de AGS/ROGS, meetploegen, meetplanleider, gaspakkenteam en andere eenheden van het OGS-peloton. Tevens heeft de Inspectie OOV de regio's gevraagd het rapport uit het geïntegreerd meldkamer-systeem (GMS) van het betreffende incident of het hulpverleningsrapport bij te voegen om meer inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van deze incidenten, alsmede de aard van de inzet van deze specifieke eenheden.

10 Om de kennis en vaardigheden over chemische, biologische, radiologische en nucleaire incidenten in stand te houden en te concentreren heeft het ministerie van BZK in 2003 ervoor gekozen zes CBRN-steunpuntregio's op te richten (zie paragraaf 5.4). De CBRN-steunpuntregio's zijn Amsterdam-Amstelland, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Noord- en Oost-Gelderland, Zuid-Oost Brabant en Groningen.

2.4 INZICHT IN DAADWERKELIJK OPTREDEN

Het onderzoek wil inzicht geven in de mate waarin de regionale brandweer is toegerust om een ongeval met gevaarlijke stoffen adequaat te kunnen bestrijden. De Inspectie OOV heeft aan de hand van de schriftelijke evaluaties van een aantal recente incidenten met gevaarlijke stoffen en enkele andere bronnen zoals de bevindingen uit de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding (ADR) gezien of de kwaliteit van de daadwerkelijke operationele bestrijding kan worden beoordeeld. Wat kan worden geleerd van deze praktijkincidenten met betrekking tot de inzet van specifieke OGS-eenheden? De beide categorieën van incidenten met gevaarlijke stoffen zijn in dit deel van het onderzoek betrokken, hoewel bij branden het OGS-aspect meestal een minder prominente rol speelt.

De Inspectie OOV heeft geen onderzoek gedaan naar de mate waarin de aanbevelingen in de evaluaties ook daadwerkelijk tot verbeteringen in procedurele of organisatorische zin hebben geleid.

Bij alle twaalf onderzochte regio's zijn evaluaties opgevraagd van praktijkincidenten. De Inspectie OOV heeft gevraagd naar de evaluaties van incidenten met gevaarlijke stoffen, die (bij voorkeur) in de jaren 2005, 2006 en 2007 hebben plaatsgevonden. De Inspectie OOV heeft de evaluaties, die de regio's hebben verstrekt, beoordeeld op de wijze van evalueren, de diepgang en de conclusies en aanbevelingen met betrekking tot optreden bij de bestrijding van deze incidenten. De aspecten in deze evaluaties, die geen directe relatie hebben met de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen, worden in deze rapportage niet genoemd. De Inspectie OOV heeft de bevindingen in de evaluaties zoveel mogelijk getoetst aan de eisen die in de Leidraad OGS zijn opgenomen, zoals opkomsttijden.

In het kader van de ADR heeft de Inspectie OOV inmiddels van de regio's de nodige kennis opgedaan en informatie verzameld over het opereren bij bijzondere incidenten (leiding en coördinatie, opschaling, informatievoorziening). Vrijwel alle gehanteerde scenario's van de ADR betreffen ongevallen met gevaarlijke stoffen. Daarom is in dit onderzoek zoveel mogelijk ook van de daarbij verkregen feiten en bevindingen gebruik gemaakt.

2.5 KLANKBORDGROEP

De bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen is een specifiek taakaspect van de brandweer. De Inspectie OOV heeft een klankbordgroep bestaande uit deskundigen uit het brandweerveld, de beleidsdirectie van het ministerie van BZK en externe gespecialiseerde organisaties samengesteld (bijlage V). Deze klankbordgroep heeft onder meer geadviseerd over het plan van aanpak, de uitvoering en de rapportage van het onderzoek.

Kader van het onderzoek

3

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is verantwoordelijk voor het stelsel van brandweezorg. De minister kan kwaliteitsnormen aan de brandweer opleggen. Van deze mogelijkheid is in het verleden¹¹ beperkt gebruik gemaakt. De huidige kwaliteitseisen van de brandweer zijn veelal vastgelegd in brancherichtlijnen. Dit normenstelsel is niet wettelijk vastgelegd en mist daardoor wettelijke status. De brandweer hanteert deze als professionele norm. De Leidraad OGS is daar een voorbeeld van.

De taken van de regionale brandweer zijn opgenomen in de Brandweerwet 1985 (BRW). In dit onderzoek wordt de regionale OGS-organisatie getoetst aan de wettelijke taken, de Leidraad OGS en de Leidraad Oefenen.

3.1 BRANDWEERWET 1985

In artikel 4 van de BRW zijn enkele specialistische taken van de brandweer bij incidenten met gevaarlijke stoffen benoemd. Met name de regionale brandweer vervult hierin een belangrijke rol. In dit artikel van de BRW wordt een aantal taken met betrekking tot de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen aan de regionale brandweer opgedragen, zoals:

- het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting;
- het verzamelen en evalueren van gegevens ten behoeve van de waarschuwing en alarmering van de bevolking;
- het waarschuwen van de bevolking door middel van het sirenenet;
- het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen;
- het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale.

De verantwoordelijkheid voor bepaalde OGS-eenheden zoals de gaspakkenteams ligt op basis van de huidige wetgeving niet expliciet bij de regio, maar is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid op basis van artikel 1 van de BRW.

3.2 LEIDRAAD OGS

In de Leidraad OGS wordt de wijze waarop de regionale brandweer invulling geeft aan haar wettelijke taken in het geval van ongevallen met gevaarlijke stoffen beschreven. De leidraad geeft kwaliteitseisen, en bevat voor een aantal onderdelen ook kwantitatieve normen, voor een adequate organisatie van de (regionale) ongevalsbestrijding van gevaarlijke stoffen.

11 In het concept-Besluit Veiligheidsregio's zijn voor de crisisbeheersingsorganisatie, brandweezorg (inclusief OGS) en GHOR wel kwaliteitseisen opgenomen.

Deze leidraad is medio 2001 vervaardigd door het toenmalige Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding (Nibra, thans NIFV) in opdracht van het ministerie van BZK en vastgesteld door het College Commandanten Regionale Brandweren¹².

De Inspectie OOV hanteert de Leidraad OGS als kader voor het vaststellen van een aanvaardbaar niveau van preparatie van de brandweezorg bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Deze normen hebben geen wettelijke status¹³, maar zijn professionele normen¹⁴.

Het onderzoek geeft inzicht in de mate waarin de regionale brandweer is toegerust om ongevallen met gevaarlijke stoffen te kunnen bestrijden. De regionale OGS-organisatie wordt in de Leidraad OGS beschreven. Voor verschillende functies vermeldt de leidraad de opleidings- en oefeneisen (of wordt verwezen naar de Leidraad Oefenen) en opkomsttijden. In de Leidraad OGS zijn de belangrijkste regionale functies of organisatie-eenheden bij de bestrijding van dit soort incidenten met bijbehorende kwaliteitseisen beschreven:

- **De regionale alarmcentrale.** Het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale is een wettelijke verantwoordelijkheid van de regionale brandweer. De melding van een ongeval met gevaarlijke stoffen aan de brandweer begint altijd bij de meldkamer/alarmcentrale. Daarom dient de regionale alarmcentrale adequaat voorbereid te zijn op de noodzakelijke eerste maatregelen bij ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- **De adviseur gevaarlijke stoffen.** De adviseur gevaarlijke stoffen (AGS) adviseert de officier van dienst (OvD) over de wijze waarop het incident met gevaarlijke stoffen bestreden moet worden. Over de wijze van ontsmetten van hulpverleners en burgers kan de AGS ook adviseren. Te allen tijde moet een AGS beschikbaar zijn (harde piketfunctie)¹⁵. De normopkomsttijd van de AGS bedraagt 30 minuten. In regio's met een lager risicoprofiel¹⁶ kan als overgangssituatie gekozen worden voor een interregionale invulling van de AGS-functie met een opkomsttijd van 60 minuten. De eerste ondersteuning voor de OvD binnen 30 minuten kan dan geleverd worden door een OGS-gekwalificeerde officier (de regionaal officier gevaarlijke stoffen - ROGS). Zowel AGS als ROGS zijn regionale functies. Het belangrijkste verschil tussen deze twee typen deskundigen is dat de AGS dient te beschikken over een chemische of fysische vooropleiding. Voor de volledige kwaliteitseisen van beide functies wordt verwezen naar paragraaf 5.1.2.
- **Het regionaal OGS-peloton.** Het peloton bestaat uit voor deze specialistische OGS-taken aangewezen gemeentelijke eenheden. Een peloton bestaat uit een pelotonscommandant, gaspakkenteams, een ontsmettingscontainer en een OGS-hulpverlenings-

12 De huidige Raad van Regionaal Commandanten van de Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding (NVBR).

13 Ook aan het concept-Besluit veiligheidsregio's bij het voorstel van Wet veiligheidsregio's liggen de eisen uit de Leidraad OGS ten grondslag.

14 De Leidraad Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen (OGS) is in juli 2001 vastgesteld door de voorloper van de huidige Raad van Regionale Commandanten. Het betreft een overzicht van de noodzakelijke eenheden van de OGS-organisatie met daarbij een (soms aangescherpt) pakket kwaliteitseisen voor deze eenheden. De oorspronkelijke (eerste) Leidraad/Handboek OGS dateert van 1984.

15 Hard piket houdt in dat een directe bereikbaarheid en snelle beschikbaarheid geborgd is door een opgelegde verplichting aan de dienstdoende functionaris.

16 Dit in de Leidraad OGS gehanteerde begrip wordt daarin niet nader uitgewerkt.

voertuig of haakarmbak. In een OGS-haakarmbak of OGS-hulpverleningsvoertuig zijn de middelen aanwezig waarmee de brandweer maatregelen kan treffen om een (beperkt) ongeval met gevaarlijke stoffen te bestrijden. Het OGS-peloton kan conform het opschalings-model worden gealarmeerd (alleen die delen die nodig zijn worden gealarmeerd).

- **De meetplanleider**¹⁷. De taak van de meetplanleider (MPL) is onder meer (vanuit de alarmcentrale) het aansturen van meetploegen, het laten plotten en interpreteren van de meetgegevens en het adviseren over maatregelen. De functie van de MPL betreft een harde piketfunctie. De MPL kan al direct na alarmering telefonisch advies geven en meetploegen aansturen.
- **De meetploegen**. In opdracht van de MPL verrichten regionale meetploegen metingen. De meetploegen bestaan uit leden van de gemeentelijke brandweer, die hiervoor door de regio zijn aangezocht/gecontracteerd.
- **Het regionaal ontsmettingspeloton**. Een van de wettelijke taken van de regionale brandweer is het verrichten van ontsmetting (artikel 4, lid 1 BRW) van zowel de bevolking als de hulpverleners. Het peloton grootschalige ontsmetting dient (zelf)ontsmetting te faciliteren, wanneer grotere aantallen burgers door gevaarlijke stoffen besmet zijn. De uitvoering gebeurt door daarvoor aangewezen, opgeleide en geoefende gemeentelijke brandweereenheden.

3.3 LEIDRAAD OEFENEN

De Nederlandse brandweer heeft een verantwoordelijke taak op het terrein van veiligheid. Om deze taak op een effectieve en veilige wijze te kunnen invullen, is volgens de Leidraad Oefenen oefenen noodzakelijk. Oefenen is de manier om kennis en vaardigheden op peil te houden en te verbeteren. De kwaliteit van het repressief optreden moet door oefenen te allen tijde geborgd zijn. Daarom wordt oefenen als een van de kernactiviteiten van de brandweer gezien. In opdracht van het ministerie van BZK is de Leidraad Oefenen als professionele norm voor het oefenen ontwikkeld. Voor de medewerkers van de gemeentelijke en regionale brandweer wordt in de Leidraad Oefenen verwezen naar oefenkaarten, waarin de oefenkwalificaties voor de verschillende functionarissen worden beschreven.

De oefensystematiek is gebaseerd op een jaarlijkse oefencyclus. De Leidraad Oefenen noemt een goede registratie van de oefenprestaties een vereiste. Zowel per individu als per groep dient vastgelegd te worden of aan de gestelde eisen wordt voldaan. Dit is nodig om personeel geoefend te maken en te houden, maar ook om aan te tonen dat voldoende is gedaan om die geoefendheid te waarborgen. Evenals de Leidraad OGS heeft deze leidraad geen wettelijke status, maar wordt als professionele norm gehanteerd.

¹⁷ De meetplanleider wordt bij een aantal regio's leider meetplanorganisatie (LMPO) genoemd.

In de loop van de jaren heeft het ministerie van BZK - al of niet in samenwerking met de koepelorganisatie Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding (NVBR) - de nodige beleidsinitiatieven genomen gericht op de OGS-organisatie en aanverwante zaken. In de vorm van publicaties werden deze onder de aandacht van de voor de uitvoering verantwoordelijke gemeenten en regio's gebracht. Daarbij ging het onder meer om publicaties variërend van informatie over de bestrijding van ongevallen met enkele zeer specifieke gevaarlijke stoffen (onder meer chloor, ammoniak en LPG), een NBC-protocol voor hulpverleners, de professionele normen voor de regionale OGS-organisatie (Leidraad OGS) tot toelaatbare stralingsdoses voor in te zetten brandweermensen.

In bijlage II is ter informatie een overzicht van deze beleidsinitiatieven/publicaties van het ministerie van BZK opgenomen, voorafgegaan door een korte beschrijving van de rol van dit departement in het brandweerbestel.

In een brief (kenmerk EB 2003/85417 d.d. 14 november 2003) aan de besturen van de regionale brandweer stelde het ministerie van BZK dat naar verwachting slechts in een beperkt aantal regio's met een relatief zwaar gevaarlijke stoffen-risico een eigen direct inzetbare AGS haalbaar en te verantwoorden is. Voor de andere regio's zou gekozen kunnen worden voor bovenregionale samenwerking bij de invulling van de OGS-eenheden. De Inspectie OOV heeft eveneens onderzocht in welke mate gekozen is voor (inter)regionale invulling.

Incidenten met gevaarlijke stoffen in 2006 en de inzet van OGS-eenheden daarbij

4

De effecten van een incident met gevaarlijke stoffen op de omgeving kunnen zeer groot zijn. De brandweer dient daarom adequaat voorbereid te zijn op de acute bestrijding van dergelijke ongevallen.

Voor het vaststellen van de benodigde regionale OGS-organisatie is een aantal factoren van belang: primair de Leidraad OGS, die de benodigde basisorganisatie beschrijft en aanvullend de aanwezige risico's in de regio. Daarbij zijn onder meer het aantal en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen in een regio van belang voor de keuzes van het bestuur en/of het regiomanagement voor de in stand te houden OGS-organisatie.

De Inspectie OOV heeft de twaalf onderzochte regio's verzocht het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen met bijbehorende inzet van regionale OGS-eenheden in 2006 aan te geven. Uit de respons werd de Inspectie OOV duidelijk dat regio's dergelijke informatie meestal niet voorhanden hebben en vrijwel altijd een grote inspanning moesten leveren om deze informatie boven water te krijgen. Daarvoor dienden vaak duizenden GMS-rapporten handmatig te worden doorgespit.

4.1 **ANDERE GEGEVENSBRONNEN OVER INCIDENTEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN**

De Inspectie OOV is nagegaan of andere bronnen dan de regio's betrouwbare informatie kunnen geven over het aantal ongevallen met gevaarlijke stoffen in Nederland. Eén van de organisaties die informatie verzamelt over de werkzaamheden van de brandweer is het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS verzamelt al vele jaren gegevens over de brandweer, die gepubliceerd worden in de jaarlijkse Brandweerstatistiek. Het CBS maakt gebruik van de gegevens die de gemeentelijke en regionale brandweerkorpsen aanleveren.

De informatieverzameling door het CBS geschiedt aan de hand van gestandaardiseerde formulieren voor enerzijds branden en anderzijds hulpverlening¹⁸. In beide formulieren waren vragen opgenomen, die betrekking hebben op incidenten met gevaarlijke stoffen, onder meer over de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen, milieubelastende effecten en de aanduiding en hoeveelheid van de gevaarlijke stof. Korpsen hadden - volgens het CBS - echter moeite met deze vraag, vandaar dat bijvoorbeeld de vragen met betrekking tot gevaarlijke stoffen in het brandrapport vanaf 2006 niet meer zijn opgenomen. In de Brandweerstatistiek zijn daarom al vele jaren geen gegevens over incidenten met

¹⁸ De brandweer spreekt van 'technische hulpverlening', waarbij het gaat om het optreden bij incidenten anders dan brand, zoals: het bevrijden van beknelde personen bij verkeersongevallen, optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen, duiken.

gevaarlijke stoffen meer opgenomen. Het CBS deelde de Inspectie OOV bij navraag mee, dat het CBS twijfels heeft over de volledigheid van de gemelde informatie van de korpsen over dit type incidenten. Daarom wordt in de CBS-rapportage niet meer gepubliceerd over dit type incidenten. Deze bron levert de Inspectie OOV daarom geen voor dit onderzoek bruikbare informatie op.

Een aantal ministeries heeft de Adviesraad Gevaarlijke Stoffen opdracht gegeven te onderzoeken of het wenselijk is op basis van het vigerende beleid de probabilistische en de deterministische risicobenadering methodologisch en organisatorisch op elkaar af te stemmen, zodat het bevoegde gezag niet met onderling strijdige adviezen wordt geconfronteerd. De brandweer hanteert meestal de deterministische benadering (accent op effecten), terwijl het beleid met betrekking tot ruimtelijke ordening veelal de probabilistische benadering (accent op kans) hanteert. Dit leidt in de praktijk vaak tot tegenstrijdige adviezen aan het verantwoordelijke bestuur. Eén van de deelvragen van dit onderzoek betreft een inventarisatie van de beschikbare hulpverleningscapaciteit en de in potentie benodigde capaciteit gerelateerd aan het maatgevend risico. Om inzicht te krijgen in het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de database FACTS van de Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO). Uit deze database komt naar voren dat vanaf 1980 jaarlijks gemiddeld 130 incidenten met gevaarlijke stoffen in Nederland zijn voorgekomen. Daarbij zijn relatief veel incidenten met gevaarlijke stoffen in en rond de woning, vaak van beperkte omvang. De database Facts geeft echter geen volledig beeld van alle incidenten met gevaarlijke stoffen. Incidenten in de chemische industrie zijn bijvoorbeeld niet opgenomen. Daarom heeft de Inspectie OOV geen gebruik kunnen maken van deze gegevensbron.

In het onderzoek 'Tankautobranden met gevaarlijke stoffen' van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (17 november 2006) merkt de Raad op dat er sprake is van onvoldoende registratie en analyse van ongevallen met gevaarlijke stoffen op de weg. In verschillende (inter)nationale voorschriften is een meldingsplicht voor (bijna) ongevallen met gevaarlijke stoffen opgenomen. Op basis van andere onderzoeken¹⁹ is de Raad van oordeel dat de meldingsplicht in Nederland slecht nageleefd en niet gehandhaafd wordt. De Raad is van mening dat een betere registratie en analyse van ongevallen met gevaarlijke stoffen noodzakelijk is om een beter inzicht te krijgen in de werkelijke risico's en risicobepalende factoren om zo tot een betere onderbouwing van beleid en keuzes voor maatregelen te komen.

19 I. Helsloot, E.R. Muller, R. Pieterman en W.J.M. Voermans (red.), Vervoer gevaarlijke stoffen in perspectief: evaluatie van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen 1996-2002. Leiden, E.M. Meijers Instituut (2003).
Rijkswaterstaat Adviesdienst Verkeer en Waterstaat (2006), vervoer- en incidentenregistratie gevaarlijke stoffen.

4.2 ONGEVALLEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen, de inzet en aard van OGS-eenheden en de inzet van externe deskundigen. De Inspectie OOV heeft gebruik gemaakt van de gegevens, die de twaalf regio's hebben verstrekt.

4.2.1 AANTAL INCIDENTEN MET GEVAARLIJKE STOFFEN

In deze paragraaf is weergegeven in welke mate de twaalf onderzochte regio's in 2006 te maken hebben gehad met ongevallen met gevaarlijke stoffen, waarbij de behoefte aan inzet van gespecialiseerde (OGS-)eenheden noodzakelijk was of werd geacht. De Inspectie OOV heeft de regio's gevraagd tevens de ingezette OGS-eenheden bij de gemelde incidenten aan te geven.

De twaalf regio's hebben de volgende incidenten met gevaarlijke stoffen alsmede de ingezette OGS-eenheden aan de Inspectie OOV gemeld:

Overzicht van inzet en aantal ongevallen met gevaarlijk stoffen 2006											
Regio	inzet AGS/ROGS	inzet MPL	inzet/meetploeg	inzet gaspakteam	inzet andere onderdelen OGS-peloton	brand	lekkage vat/vrachtwagen e.d.	emissie	gaslucht/stank	onbekende stof/verdacht pakketje	overige
Amsterdam-Amstelland	106	0	4	0	0	18	24	2	16	5	41
Brabant-Noord	28	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
Fryslân	25	2	1	0	0	16	3	2	2	1	1
Gelderland-Midden	15	4	5	1	1	5	6	2	2	0	0
Hollands Midden	21	4	4	0	0	3	1	4	5	5	3
Midden- en West-Brabant	60	3	9	0	0	23	16	4	4	3	10
Noord-Holland Noord	16	0	0	0	0	9	1	1	1	1	3
Noord- en Midden-Limburg	78	37	12	2	0	24	14	1	34	4	1
Noord- en Oost-Gelderland	99	-	-	-	-	61	0	0	35	3	0
Utrechts Land	13	0	0	0	2	4	2	0	4	2	1
Zeeland	52	0	2	0	1	28	6	2	3	1	12
Zuid-Holland Zuid	23	2	4	0	0	10	4	2	4	0	3
Totaal	536	52	41	3	4	215	77	20	110	25	75

In totaal zijn 536 incidenten door de regio's aan de Inspectie OOV gemeld. De regio's hebben deze incidenten ingedeeld naar de gevraagde categorieën 'brand' en 'ongewenst vrijkomen uit een containment'. Met de door de regio's aangeleverde gegevens was het mogelijk om de categorie 'ongewenst vrijkomen uit een containment' nader uit te splitsen in: lekkage vat/vrachtwagen, emissie, gaslucht/stank, onbekende stof/verdacht

pakketje en overige incidenten. Eén regio (Brabant-Noord) heeft de categorie 'ongewenst vrijkomen uit containment' onvoldoende omschreven en geen rapporten bijgevoegd, waardoor voor deze regio veertien incidenten met gevaarlijke stoffen niet nader gespecificeerd konden worden. Dit houdt in dat voor 522 incidenten de aard van het incident in het overzicht is opgenomen. Zie bijlage I voor een volledig overzicht van deze incidenten.

Circa 40% van het totaal aantal gemelde incidenten met gevaarlijke stoffen heeft betrekking op brand. Relatief veel incidenten hebben betrekking op de categorieën 'lekkage van vat/vrachtwagen e.d.' en 'gaslucht/stank'. De incidenten met betrekking tot 'lekkage van vat/vrachtwagen e.d.' vinden voornamelijk plaats in drie regio's. Ten aanzien van de categorie 'gaslucht/stank' zijn twee regio's met totaal 69 gemelde incidenten duidelijk oververtegenwoordigd. De tien overige regio's melden totaal 41 van dit type incidenten.

De categorie 'overige' is divers samengesteld, zoals onderzoek naar aanleiding van gezondheidsklachten, prikkelende ogen of vreemde lucht, assistentie bij de ontmanteling van XTC-laboratoria, onrust bij brandweerpersoneel over mogelijke besmetting en assistentie bij het schoonmaken van gladde wegen.

4.2.2 **INZET OGS-EENHEDEN**

Tussen de regio's bestaan flinke verschillen met betrekking tot zowel het aantal incidenten als de inzet van OGS-eenheden bij deze incidenten. Hiervoor zijn verschillende verklaringen:

De uitrukprocedures voor de uitruk van OGS-eenheden van de brandweer zijn regionaal en/of lokaal bepaald. Door afwijkende uitrukprocedures ontstaan verschillen in de inzetten van OGS-eenheden tussen regio's. Zo hebben twee regio's veel incidenten met gevaarlijke stoffen gemeld die betrekking hebben op stankklachten (circa 35% van hun totale aantal incidenten), terwijl andere regio's dit soort klachten niet of vrijwel niet aan de Inspectie OOV hebben gemeld. Deze laatste regio's zetten bij deze incidenten hun specifieke OGS-deskundigen niet in, waar andere regio's dat blijkbaar wel doen.

Daarnaast wordt de inzet van OGS-eenheden niet door iedere regio geregistreerd. De registratie alsmede administratieve verwerking van incidenten bij de diverse regio's is niet uniform geregeld. Hierdoor vindt gegevensverzameling op verschillende wijze plaats. De informatie, die deze systemen genereren, is dan ook niet vergelijkbaar en vaak niet op geaggregeerd (management)niveau beschikbaar.

Ook spelen de risico's die regio's lopen op incidenten met gevaarlijke stoffen een rol van betekenis. In geïndustrialiseerde gebieden met veel opslag/gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen is de kans op een incident met gevaarlijke stoffen groter dan in een landelijk, agrarisch gebied met weinig tot geen chemische industrie.

Inzet OGS-eenheden 2006					
Regio	inzet AGS/ ROGS plaats incident	inzet MPL	inzet meetploegen	inzet gaspakteam	inzet andere onderdelen OGS-peloton
Amsterdam-Amstelland	106	0	4	0	0
Brabant-Noord	28	-	-	-	-
Fryslân	25	2	1	0	0
Gelderland-Midden	15	4	5	1	1
Hollands Midden	21	4	4	0	0
Midden- en West-Brabant	60	3	9	0	0
Noord-Holland Noord	16	0	0	0	0
Noord- en Midden-Limburg	78	37	12	2	0
Noord- en Oost-Gelderland	99	-	-	-	-
Utrechts Land	13	0	0	0	2
Zeeland	52	0	2	0	1
Zuid-Holland Zuid	23	2	4	0	0
Totaal	536	52	41	3	4

Twee regio's (Brabant-Noord en Noord- en Oost-Gelderland) waren niet in staat aan te geven welke OGS-eenheden zijn ingezet bij de gemelde incidenten (totaal incidenten voor deze regio's bedraagt 127). Bij de vergelijking van de inzet van de OGS-eenheden zijn deze regio's buiten beschouwing gelaten.

De Inspectie OOV heeft de regio's gevraagd die incidenten met gevaarlijke stoffen te melden waarbij ten minste een deskundige (AGS of ROGS) ter plaatse van het incident specifieke handelingen heeft verricht of heeft geadviseerd over de aanpak van de bestrijding. Bij de vergelijking over de inzet van de OGS-eenheden zal de inzet van de AGS/ROGS daarom niet worden betrokken.

De resterende tien regio's hebben 409 incidenten met gevaarlijke stoffen bij de Inspectie OOV gemeld, waarbij eenheden van de OGS-organisatie zijn ingezet. Uit de informatie van de regio's is veelal niet te achterhalen of de AGS/ROGS ook daadwerkelijk ter plaatse is geweest en handelingen heeft verricht (zoals door de Inspectie OOV wel in de omschrijving bij het verzoek om informatie aan de regio's is gevraagd). Uit de GMS-rapporten, die door zes regio's zijn bijgevoegd, is wel de (aard van de) betrokkenheid van een AGS/ROGS en eventueel andere inzetten van de OGS-organisatie te achterhalen. Uit de gegevens die de regio's hebben verstrekt komt naar voren dat in 2006 bij één incident alle eenheden van de OGS-organisatie zijn ingezet.

In vergelijking met de andere OGS-eenheden worden de MPL (52x) en in mindere mate de meetploegen (41x) bij de tien regio's relatief vaak ingezet.

De mate van inzet van de MPL verschilt per regio. Van het totaal aantal inzetten van de MPL vindt 70% plaats bij één regio (Noord- en Midden-Limburg). In bijna de helft van het aantal incidenten met gevaarlijke stoffen van deze regio wordt de MPL ingezet. De resterende inzetten zijn verdeeld over vijf regio's. In vier regio's is de MPL in 2006 in het geheel niet ingezet.

De inzet van de meetploegen is gelijkmatiger over de regio's verdeeld. Eén regio (Noord- en Midden-Limburg) heeft verhoudingsgewijs veel inzetten van meetploegen (12x). In twee regio's zijn de meetploegen in 2006 in het geheel niet ingezet.

Ruim de helft van de inzetten van de MPL en meetploegen heeft betrekking op branden.

Uit het overzicht komt naar voren dat bij de tien regio's de gaspakkenteams (3x) en de andere eenheden van het OGS-peloton (4x) in 2006 zeer beperkt zijn ingezet. Tot de uitrusting van de lokale basiseenheden van de brandweer behoort onder andere een chemiepak, waarmee bij een incident met gevaarlijke stoffen zonnodig direct een acute redding kan worden uitgevoerd of beperkte handelingen om een lekkage te verminderen en te stoppen kunnen worden verricht. Bij gevaarlijke stoffen met specifieke risico's kan de inzet van een gaspakkenteam noodzakelijk zijn. De kwaliteit van de huidige chemiepakken is dusdanig hoogwaardig, dat enkele regio's het de moeite waard vinden te onderzoeken in hoeverre daarmee in alle situaties zou kunnen worden volstaan.

De vraagstelling van de Inspectie OOV was niet specifiek gericht op het vaststellen van de inzetten met chemiepakken. Overigens bevatten de door de onderzochte regio's verstrekte gegevens over incidenten en inzet bij ongevallen met gevaarlijke stoffen daarover onvoldoende informatie. In de mate waarin de chemiepakken bij de gemelde incidenten zijn ingezet heeft de Inspectie OOV dan ook geen inzicht.

4.2.3 AARD VAN DE OGS-INZETTEN

Incidenten met gevaarlijke stoffen hebben vaak een uniek karakter. Dit unieke karakter zorgt ervoor dat de in te zetten OGS-eenheden per incident kunnen verschillen. In onderstaand overzicht is weergegeven hoeveel andere OGS-eenheden, naast AGS of ROGS, zijn ingezet bij de ongevalbestrijding.

In dit overzicht zijn de eerder genoemde 127 gemelde incidenten van twee regio's buiten beschouwing gelaten, omdat deze regio's zoals eerder geschetst de inzet van OGS-eenheden niet hebben aangegeven.

Inzet OGS-eenheden over tien regio's in 2006	
AGS/ROGS	338
AGS/ROGS + één ander OGS-eenheid	44
AGS/ROGS + twee andere OGS-eenheden	26
AGS/ROGS + drie andere OGS-eenheden	0
AGS/ROGS + vier andere OGS-eenheden	1

Van de 409 gemelde incidenten met gevaarlijke stoffen van de tien regio's is 338 keer alleen een AGS/ROGS ingezet. In de omschrijving van een in het kader van dit onderzoek relevant OGS-incident heeft de Inspectie OOV de inzet van een AGS/ROGS als voorwaarde gesteld. Daarbij is de redenering dat bij een incident met gevaarlijke stoffen van enige betekenis (omvang, impact) deze deskundige altijd zal worden ingezet. Van de resterende 71 incidenten vindt ruim de helft van de gecombineerde OGS-inzetten plaats in één regio (Noord- en Midden-Limburg). Bij de resterende incidenten zijn voornamelijk de MPL en de meetploegen naast de AGS/ROGS ingezet. De gaspakken-teams en de andere eenheden van het OGS-peloton zijn zeer beperkt ingezet. Indien een AGS/ROGS met één andere OGS-eenheid is ingezet vindt deze inzet hoofdzakelijk plaats met een MPL (25x) of meetploegen (16x). Een ander onderdeel van het OGS-peloton is driemaal in combinatie met AGS/ROGS ingezet. Indien een AGS/ROGS met twee andere OGS-eenheden is ingezet, zijn veelal de MPL en meetploegen tevens ingezet.

Bij 80% van de gemelde incidenten is alleen de AGS/ROGS ingezet. Uit de bijgevoegde incidentomschrijvingen en/of korte omschrijvingen van het incident was het voor de Inspectie OOV niet mogelijk om de gemelde incidenten naar omvang in te delen. Om toch enige ordening aan te brengen heeft de Inspectie OOV aan de hand van de inzet van de OGS-eenheden een onderscheid aangebracht, namelijk:

- De incidenten waarbij alleen sprake is van bronbestrijding worden tot kleinere incidenten gerekend. De inzet bij deze incidenten is beperkt gebleven tot een AGS/ROGS. Immers omdat de MPL en/of meetploegen niet zijn ingezet, zal er veelal geen sprake zijn van een substantieel effectgebied.
- Incidenten waarbij sprake is van effectbestrijding (omgevingsmanagement) worden tot grotere incidenten gerekend. Bij deze incidenten worden naast een AGS/ROGS ook andere OGS-eenheden ingezet. Met name de MPL en meetploegen worden ingezet om de benedenwindse verspreiding van de gevaarlijke stof te monitoren.

Bij deze laatste type incidenten (71x) is het opvallend dat ongeveer de helft van deze incidenten in één regio plaatsvinden. Regio's met vergelijkbare risico's op het gebied van gevaarlijke stoffen melden beduidend minder van dergelijke inzettingen. Een verklaring voor deze verschillen is de verscheidenheid in uitrukprocedures tussen regio's en/of de wijze van registratie van inzettingen.

4.3 CONCLUSIES

Vrijwel alle onderzochte regio's beschikken niet over geaggregeerde (management)-informatie over de inzettingen bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. Deze informatie kan meestal pas na een zeer grote inspanning worden geleverd door middel van onderzoek van duizenden GMS- (meldkamer)rapporten.

De Inspectie OOV constateert dat tussen de regio's aanzienlijke verschillen bestaan in het aantal aan de Inspectie OOV gemelde incidenten, de inzet van de OGS-eenheden en de aard van de incidenten. Verklaringen voor deze verschillen zijn afwijkende uitrukprocedures van regio's, geen eenduidige registratie van incidenten met gevaarlijke stoffen bij de onderzochte regio's en afwijkende risico's tussen regio's.

Op het totaal aantal jaarlijkse incidentmeldingen bij de brandweer bedraagt het aantal meldingen²⁰ van ongevallen met gevaarlijke stoffen minder dan 1 procent.

Op basis van de inzetgegevens van de onderzochte regio's heeft de Inspectie OOV een ordening aangebracht in de omvang van de gemelde incidenten. De Inspectie OOV constateert dat vier van de vijf incidenten betrekking heeft op een relatief klein incident met gevaarlijke stoffen (alleen sprake van bronbestrijding; geen substantiële omgevings-effecten).

Nadere gegevens over de exacte omvang van de incidenten met een effectgebied (20%) zijn niet beschikbaar.

Uit de inzetgegevens van incidenten met gevaarlijke stoffen constateert de Inspectie OOV, dat de inzet veelal beperkt blijft tot de AGS/ROGS. Met uitzondering van één regio vindt de inzet van de andere specifieke OGS-eenheden in geringe mate binnen de regio's plaats. Dit geldt in het bijzonder voor de gaspakkenteams en andere eenheden van het OGS-peloton.

20 De Brandweerstatistiek 2006 van het CBS vermeldt dat het aantal meldingen in 2006 159 duizend bedraagt. Deze meldingen hebben betrekking op zowel branden als hulpverlening.

De regionale OGS-organisatie

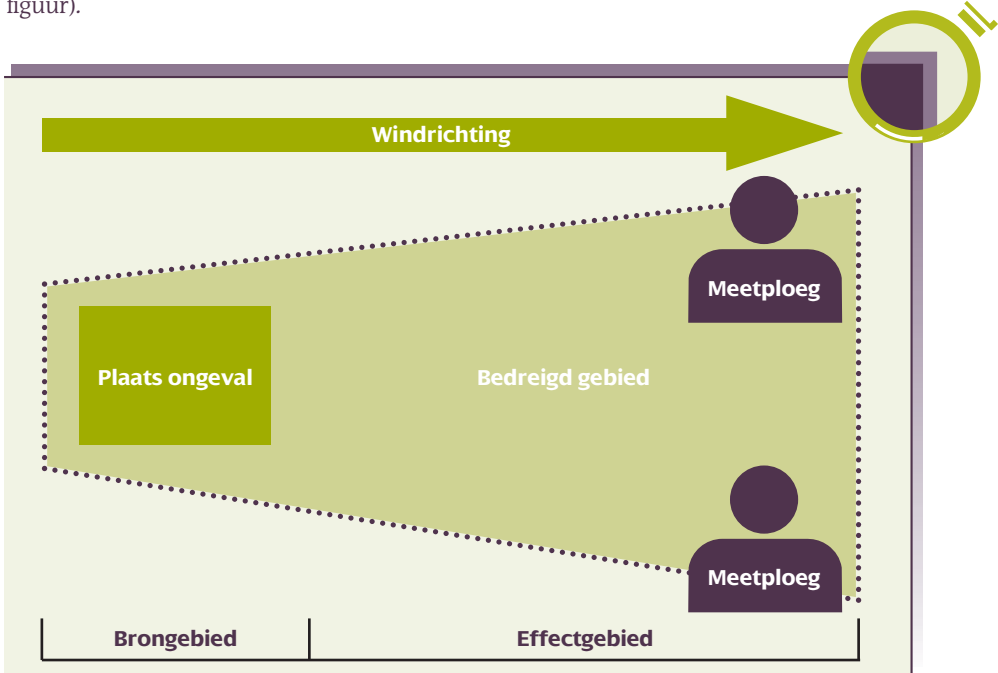
5

De Leidraad OGS (de professionele norm) geeft richting aan de gemeentelijke en regionale voorbereiding op ongevallen met gevaarlijke stoffen. Zowel kwantitatieve als kwalitatieve normen voor de regionale OGS-organisatie zijn in de leidraad opgenomen.

De Leidraad OGS onderscheidt voor een adequate aanpak van ongevallen met gevaarlijke stoffen door de brandweer vier deskundigheidsniveaus (zie ook bijlage IV):

- 1 de bevelvoerder van de basisbrandweereenheid, die altijd als eerste ter plaatse van het incident arriveert;
- 2 de officier van dienst (alsmede de hoofdofficier van dienst);
- 3 de adviseur gevaarlijke stoffen en/of de regionaal officier gevaarlijke stoffen;
- 4 de deskundigen van externe organisaties, zoals het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het landelijk informatiepunt ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen (LIOGS) en het beleidsondersteunend team milieu-incidenten (BOT-mi).

De Leidraad OGS maakt onderscheid tussen bron- en effectbestrijding (zie onderstaand figuur).

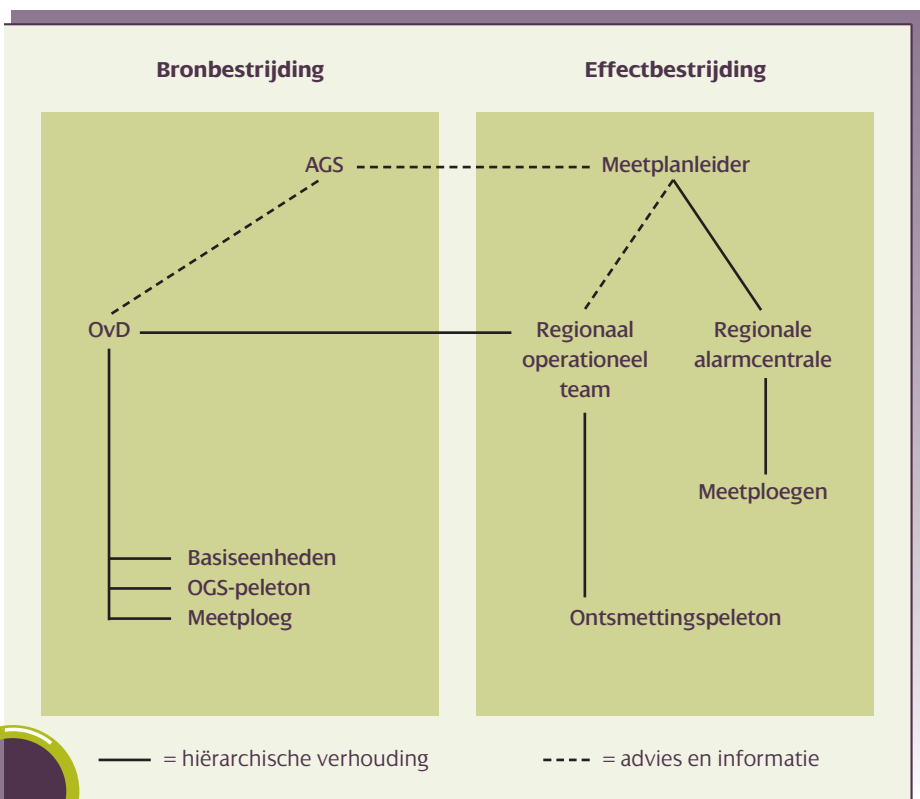
Gebiedsindeling bij ongeval met gevaarlijke stoffen (Bron: Leidraad OGS).

Als gevaarlijke stoffen ongewenst vrijkomen, zijn - afhankelijk van de soort stof en de hoeveelheid die vrijkomt - twee soorten maatregelen nodig:

- maatregelen om het vrijkomen van de gevaarlijke stof uit het containment te verminderen en te stoppen (bronbestrijding);
- maatregelen om de (benedenwindse) gevolgen te verminderen en te stoppen (effectbestrijding of omgevingsmanagement).

De acties die genomen moeten worden op de plaats van het incident (bronbestrijding) zijn op basis van de BRW een lokale aangelegenheid, zo nodig met regionale steun van specifieke eenheden. De regionale brandweer is verantwoordelijk voor de acties, die genomen moeten worden om de effecten van het ongeval buiten de directe omgeving te beperken (effectbestrijding of omgevingsmanagement).

Aan de hand van de indeling bron- en effectbestrijding kan de regionale OGS-organisatie als volgt worden weergegeven.

Organigram regionale OGS-organisatie (Bron: Leidraad OGS)

5.1 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE BRONBESTRIJDING

5.1.1 REGIONALE ALARMCENTRALE

De melding van een ongeval met gevaarlijke stoffen begint altijd bij de regionale alarmcentrale. De centrale dient adequaat voorbereid te zijn op de noodzakelijke eerste maatregelen bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. Dit houdt volgens de Leidraad OGS onder meer in dat:

- er een voorbereide waarschuwings- en alarmeringsprocedure OGS op de alarmcentrale aanwezig is;
- er ten minste twee maal per jaar een geëvalueerde oefening OGS wordt gehouden, waarin alle voor de alarmcentrale relevante aspecten aan bod komen.

Bezetting en oefenen van alarmcentrale			
Centralisten	beschikbaar aantal fte.	hoeveel fte 2 x p.j. oefenen	van hoeveel fte wordt oefening geëvalueerd
Amsterdam-Amstelland	30	0	0
Brabant-Noord	14,5	12	12
Fryslân	10,4	0	0
Gelderland-Midden	13,4	13,4	13,4
Hollands Midden	26	0	0
Midden- en West-Brabant	17,6	0	0
Noord-Holland Noord	13,8	13,8	13,8
Noord- en Midden-Limburg	14	0	0
Noord- en Oost-Gelderland	20	0	0
Utrechts Land	18,5	0	0
Zeeland	16,75	0	0
Zuid-Holland Zuid	42,75	0	0

De Inspectie OOV constateert dat drie van de twaalf regio's vrijwel voldoen aan de oefeneisen uit de Leidraad OGS. Slechts één van de drie regio's (Gelderland-Midden) houdt een registratie bij van de uitgevoerde oefeningen, waarbij voor de individuele centralisten wordt vastgelegd of zij aan de OGS-oefeneisen voldoen. Een andere regio (Amsterdam-Amstelland) heeft wel oefenregistraties/-evaluaties op ploegniveau.

Met uitzondering van één regio hebben de alarmcentrales van de regio's een voorbereide alarmerings- en waarschuwingsprocedure. De waarschuwingsprocedure voor de bevolking is in negen regio's bestuurlijk vastgesteld. Een kernpunt van deze procedure is de mandatering van de bevoegdheid om de sirenes in acute situaties in werking te stellen. In acute gevallen is deze bevoegdheid gemandateerd aan de OvD van de brandweer.

Ten aanzien van het functioneren van de regionale alarmcentrale noemen regio's de volgende verbeterpunten: het opleiden en oefenen van de centralisten en de procedures voor de afhandeling van dit type incidenten.

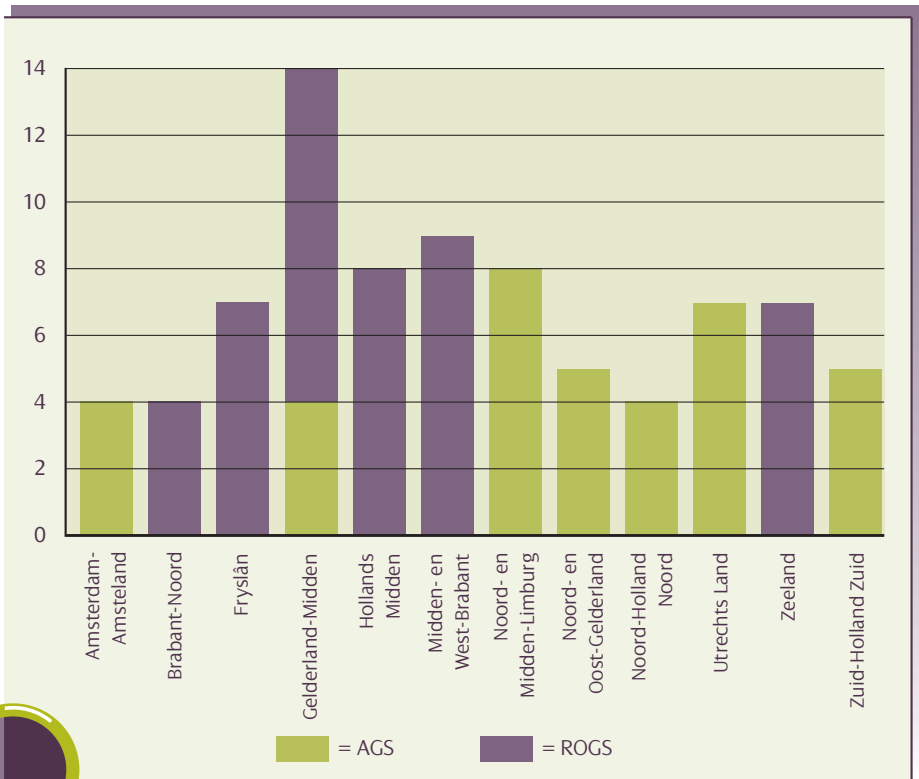
Conclusie

De Inspectie OOV constateert dat vrijwel alle regio's beschikken over een voorbereide alarmerings- en waarschuwingsprocedure voor incidenten met gevaarlijke stoffen. In de meeste onderzochte regio's worden de centralisten onvoldoende geoefend op de afhandeling van incidenten met gevaarlijke stoffen.

5.1.2

ADVISEUR GEVAARLIJKE STOFFEN/REGIONAAL OFFICIER GEVAARLIJKE STOFFEN

Bij de bestrijding van een incident met gevaarlijke stoffen is een belangrijke adviserende rol weggelegd voor de AGS en/of ROGS. In onderstaande figuur zijn de aantallen AGS'en en ROGS'en in de twaalf onderzochte regio's weergegeven.

Organigram regionale OGS-organisatie (Bron: Leidraad OGS)

In overeenstemming met de Leidraad OGS hebben zeven regio's AGS'en aangesteld. De overige regio's hebben gekozen voor de 'oude' ROGS-functie, echter zonder de in de leidraad vereiste AGS-functie (met een maximale opkomsttijd van 60 minuten) inter-regionaal te hebben georganiseerd. Deze regio's voldoen daarom niet aan de Leidraad OGS. Eén regio heeft zowel AGS'en als ROGS'en.²¹

Een deel van de regio's heeft problemen niet alleen met het werven, maar ook met het behouden van AGS-deskundigheid en heeft daarom bewust gekozen om afwijkend van de Leidraad OGS de ROGS-functie (uit de Handleiding OGS/WVD van 1984) te handhaven. Een verklaring is dat deze regio's vrijwel geen incidenten met gevaarlijke stoffen hebben (zie incidentenoverzicht hoofdstuk 4). Relatief 'zware' deskundigen zoals AGS'en kunnen hun vakbekwaamheid dan niet of nauwelijks in de praktijk brengen en haken gemakkelijk af.

Zowel uit de regio's als uit de NVBR heeft de Inspectie OOV vernomen dat bij hen grote behoefte bestaat de 'oude' praktisch gerichte (inmiddels door het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid – NIFV – beëindigde) ROGS- en MPL-opleidingsmodule weer te hervatten. Omdat de Leidraad OGS de functie van ROGS onder condities (lager regionaal risico-profiel en beschikbaarheid interregionale AGS met maximale opkomsttijd van 60 minuten) als optie beschrijft voor de vereiste deskundige in de regio, acht ook de Inspectie OOV de beschikbaarheid van een adequate opleiding in de reguliere brandweeropleidingsstructuur voor dergelijke functionarissen noodzakelijk.

Kwaliteitseisen AGS

Voor de AGS'en gelden de volgende kwaliteitseisen: examenniveau HBM-repressie, paraat niveau HBO chemie/fysica en stralingsniveau 4. De AGS dient ingevoerd te zijn in de regionale (bron)bestrijdingsmogelijkheden.

Als kwaliteitsborging voor de AGS geldt dat ten minste tweemaal per jaar deelgenomen wordt aan een landelijke (tweedaagse) oefensessie, de regionale risico-objecten worden bezocht en wordt deelgenomen aan grootschalige regionale oefeningen.

Omdat de landelijke oefensessies niet zijn gerealiseerd heeft de Inspectie OOV in dit onderzoek gevraagd naar de deelname aan de landelijke themadagen.

21 Noord- en Oost-Gelderland heeft per 1 juli 2007 geen ROGS'en meer in piket. Tijdens de peildatum van het onderzoek (1 januari 2007) bedroeg het aantal ROGS'en nog 15.

Aantal en borging van kwaliteiten AGS'en							
AGS	aantal AGS'en	Opleidingseisen			Kwaliteitsborging		
		aantal AGS'en met examenniveau HBM-repressie	aantal AGS'en met paraat niveau HBO chemie/fysica	aantal AGS'en met stralingsdeskundigheidsniveau 4	deelname AGS'en aan jaarlijkse landelijke themadagen	aantal AGS'en bekend met regionale risico's	deelname AGS'en aan grootschalige regionale oefeningen
Amsterdam-Amstelland	4	2	4	4	3	4	4
Gelderland-Midden	4	3	4	1	4	4	4
Noord- en Midden-Limburg	6	6	6	5	1	6	6
Noord- en Oost-Gelderland	5	5	5	4	5	0	5
Noord-Holland Noord	4	3	1	1	4	4	4
Utrechts Land	7	7	4	3	0	7	6
Zuid-Holland Zuid	5	5	4	3	5	5	5

De Inspectie OOV constateert dat ruim de helft van de AGS'en (19 van 35) volledig aan het deskundigheidsniveau van de Leidraad OGS voldoet. Er is geen regio waarin alle AGS'en aan alle opleidingseisen voldoen. Relatief veel AGS'en voldoen niet aan de norm van stralingsdeskundige niveau 4.²²

Voor een regio met een hoger risicoprofiel dient – volgens de Leidraad OGS - zowel het vereiste hoge kennis- en ervaringsniveau als de opkomsttijd gewaarborgd te zijn. In regio's met een lager risicoprofiel kan als next best gekozen worden voor een interregionale invulling van de AGS-functie met een langere opkomsttijd.²³ Slechts één van de onderzochte regio's vervult een interregionale AGS-piketfunctie, hetgeen voor deze regio betekent dat hun AGS'en conform de interregionale afspraken ook in de betreffende omliggende regio's worden ingezet. De Inspectie OOV constateert dat deze suggestie van het ministerie van BZK amper navolging heeft gekregen.²⁴

Kwaliteitseisen ROGS

Voor de ROGS'en gelden de volgende kwaliteitseisen: diplomaniveau HBM-repressie, niveau VWO exact en OGS-module op HBM-niveau. Als kwaliteitsborging gelden voor de ROGS'en dezelfde eisen als voor de AGS'en. In het volgende figuur zijn het aantal ROGS'en, alsmede de borging van hun kwaliteiten weergegeven.

Omdat de landelijke oefensessies niet zijn gerealiseerd heeft de Inspectie OOV in dit onderzoek gevraagd naar de deelname aan de landelijke themadagen.

22 Binnen het netwerk OGS is afgesproken het vereiste stralingsniveau 4 terug te brengen naar niveau 5B. De Inspectie OOV heeft in het onderhavige onderzoek gewerkt met het vereiste uit de Leidraad OGS, stralingsniveau 4.

23 Brief van ministerie van BZK; 2003/85417 d.d. 14 november 2003.

24 De regio Amsterdam-Amstelland vervult deze functie voor een deel van de regio Flevoland en de regio's Gooi en Vechtstreek en Zaanstreek-Waterland. Recent ook in de regio Kennemerland.

Aantal en borging van kwaliteiten ROGS'en							
ROGS	aantal ROGS'en	Opleidingseisen			Kwaliteitsborging		
		aantal ROGS'en met diploma HBM-repressie	aantal ROGS'en met niveau VWO exact	aantal ROGS'en met OGS keuzemodule op HBM-niveau	deelname ROGS'en aan jaarlijkse landelijke themadagen	aantal ROGS'en met kennis van regionale risico's	deelname ROGS'en aan grootschalige regionale oefeningen
Brabant-Noord	5	5	5	5	5	5	5
Fryslân	7	7	7	7	0	7	7
Gelderland-Midden	10	10	3	10	1	10	10
Hollands Midden	8	4	4	4	0	8	8
Midden- en West-Brabant	9	9	9	9	9	9	8
Zeeland	7	6	2	7	7	7	7

Bij drie van de zes regio's voldoen de ROGS'en aan het deskundigheidsniveau van de Leidraad OGS. De meeste manco's ten aanzien van het deskundigheidsniveau doen zich voor bij de norm van niveau VWO exact (natuur-/scheikunde).

De Inspectie OOV constateert dat de AGS'en en/of ROGS'en conform de Leidraad OGS de regionale risico's (redelijk) kennen en deelnemen aan regionale oefeningen. De derde kwaliteitsborging betreft deelname aan landelijke oefensessies voor AGS/ROGS. Deze oefensessies zijn nimmer gerealiseerd. Wel heeft het OGS-netwerk van de NVBR tot en met 2006 een jaarlijkse themadag georganiseerd. Op deze themadagen komen relevante ontwikkelingen ter sprake, maar de meeste regio's vinden de themadagen geen vervanging voor een oefensessie, die volgens de Leidraad OGS tweemaal per jaar gehouden dient te worden.

Opkomsttijd

De Leidraad OGS vermeldt een maximale opkomsttijd van 30 minuten voor de AGS/ROGS. Vijf van de zeven regio's met AGS'en melden dat deze maximale norm-opkomsttijd wordt gehaald. Twee regio's melden dat zij een maximum opkomsttijd van 60 minuten hanteren. De regio's met ROGS'en melden dat zij voldoen aan de maximale opkomsttijd van 30 minuten. De Inspectie OOV constateert dat een bewerking van bij de alarmcentrale beschikbare gegevens over opkomsttijden, die leidt tot inzichtelijke bedrijfsvoeringsinformatie (aggregatie van gegevens tot managementinformatie), bij vrijwel alle onderzochte regio's niet plaatsvindt. Het oordeel over opkomsttijden van de AGS/ROGS van de regio's is dan ook voornamelijk gebaseerd op inschattingen door de regio's.

Piket

De Inspectie OOV is nagegaan in hoeverre in de regio's een hard piket (gegarandeerde, directe bereikbaarheid en beschikbaarheid) voor de AGS of ROGS en MPL zijn georganiseerd. Bij gelijktijdig voorkomen van AGS en ROGS in een regio heeft de Inspectie OOV de functie van AGS in haar oordeel betrokken (dus de functie van ROGS buiten beschouwing gelaten). Uit de inventarisatie blijkt dat bij vier regio's sprake is van een gegarandeerde snelle opkomsttijd van zowel AGS (2x) of ROGS (2x) als MPL (4x). Bij de andere acht regio's is alleen een hard piket geregeld voor (AGS/ROGS). Als tegelijkertijd bij een incident met effecten op de omgeving zowel AGS/ROGS als MPL moeten worden ingezet, wordt voor de tweede functie een bellijstje afgewerkt. De redenering daarbij is dat altijd wel iemand bereikt kan worden. In acht van de onderzochte regio's is dus geen sprake van het vereiste hard piket. De directe bereikbaarheid/beschikbaarheid is in die regio's niet geborgd.

Conclusie

Zeven van de twaalf onderzochte regio's beschikken over de vereiste AGS-deskundige. De Inspectie OOV constateert dat de overige vijf regio's in gebreke blijven: deze regio's beschikken weliswaar over een ROGS, maar hebben geen invulling gegeven aan de aanvullende eis uit de leidraad om tevens een interregionale AGS (met een maximale opkomsttijd van 60 minuten) te organiseren.

Niet alle AGS'en/ROGS'en voldoen volledig aan de opleidingseisen uit de Leidraad OGS. Vanwege het ontbreken van landelijke oefensessies kunnen de regio's niet voldoen aan de kwaliteitsborging conform de Leidraad OGS. Dit knelt temeer omdat van deze deskundigen er vele vrijwel geen incidenten meemaken in de eigen regio.

Voor de functie van AGS/ROGS hebben alle onderzochte regio's een zogenaamd hard piket georganiseerd (gegarandeerde, directe bereikbaarheid en beschikbaarheid). Slechts vier regio's hebben voor de functie van MPL eveneens een dergelijk piket.

De Inspectie OOV constateert dat de interregionale samenwerking op dit terrein amper van de grond is gekomen, ondanks het feit dat het werven en behouden van AGS'en voor veel regio's een probleem vormt. Het advies van het ministerie van BZK in de brief van 21 november 2003 heeft daarmee amper navolging gekregen (zie hoofdstuk 3).

5.1.3

REGIONAAL OGS-PELTON

Het OGS-peloton kan een aantal specialistische taken uitvoeren. Deze taken worden uitgevoerd door gemeentelijke eenheden. Alle regio's melden dat zij beschikken over een OGS-peloton, waar gaspakkenteams en een ontsmettingscontainer deel van uitmaken. Vijf regio's hebben een pelotonscommandant aangesteld. Veelal zal een OvD

als pelotonscommandant optreden. Negen regio's hebben een OGS-haakarmbak en vijf regio's een OGS-hulpverleningsvoertuig. Hierin zijn specifieke hulpmiddelen (dichtmaterialen en dergelijke) aanwezig waarmee de brandweer maatregelen kan treffen om een ongeval met gevaarlijke stoffen te bestrijden. Het gaat om middelen die de uitstroom en de verspreiding van gevaarlijke stoffen kunnen beperken of vrijkomen van gevaarlijke stoffen kunnen lokaliseren.

Eén van de onderdelen van het OGS-peloton zijn de gaspakkenteams. In de Leidraad OGS zijn voor de gaspakdragers onder meer de opleidings- en oefeneisen en opkomsttijden (30 minuten) opgenomen. Volgens de leidraad dient de inzet van gaspakken-teams gedurende minimaal één uur geregeld te zijn.

In onderstaande tabel wordt het aantal gaspakdragers, maximale opkomsttijd en het aantal uitrukpunten in de twaalf regio's weergegeven.

Aantal gaspakdragers, opkomsttijd en uitrukpunten per regio			
	aantal gaspakdragers	maximum opkomsttijd in minuten	Uitrukpunten
Amsterdam-Amstelland	156	60	3
Brabant-Noord	64	30	3
Fryslân	48	30	1
Gelderland-Midden	108	30	5
Hollands Midden	47 ²⁵	30	3
Midden- en West-Brabant	153	30	3
Noord- en Midden-Limburg	64	30	3
Noord- en Oost-Gelderland	95	30	5
Noord-Holland Noord	54	30	7
Utrechts Land	150	30	3
Zeeland	60	30	7
Zuid-Holland Zuid	75	30	2

De regio's hebben binnen hun verzorgingsgebied een aantal steunpunten aangewezen, die de gaspakkentaak uitvoeren (variërend van één tot zeven uitrukpunten in de regio). Zes regio's hebben een minimum voor het aantal gaspakdragers vastgelegd. De gemeentelijke korpsen zijn autonoom in het aantal op te leiden gaspakdragers. De Inspectie OOV constateert dat de meeste regio's geen inzicht hebben in het aantal opgeleide gaspakdragers in de eigen regio. Om deze vraag van de Inspectie OOV te kunnen beantwoorden hebben deze regio's eigen onderzoek moeten doen. Het totaal aantal gaspakdragers bij de twaalf regio's bedraagt circa 1100. Landelijk gaat het naar schatting om ten minste 2.000 opgeleide gaspakdragers. Beheersmatig vraagt dat een grote inspanning. Afgezet tegen het zeer geringe aantal inzetten is het zaak dit zo

efficiënt en effectief mogelijk te organiseren, mede met het oog op het opdoen van ervaring en het beperken van de veelgehoorde te grote belasting van vrijwilligers. Op basis van de normopkomsttijd kan dan in een aantal regio's mogelijk volstaan worden met minder uitrukpunten en gaspakdragers.

De Leidraad OGS geeft aan dat een gaspakkenteam maximaal 30 minuten na alarmering ingezet kan worden (normopkomsttijd). Met uitzondering van één regio (60 minuten) hebben de regio's de normopkomsttijd vastgesteld op 30 minuten. Negen regio's melden dat deze regionale opkomsttijden in de praktijk worden gehaald. De Inspectie OOV constateert dat het oordeel over opkomsttijden van de gaspakkenteams van de regio's voornamelijk is gebaseerd op inschattingen²⁶.

De leden van de gaspakkenteams zijn afkomstig van gemeentelijke brandweerkorpsen. De meeste regio's vinden de registratie van oefeningen een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

De Inspectie OOV constateert dat tien regio's geen zicht hebben op de uitgevoerde oefeningen van een individueel teamlid en/of een gaspakkenteam. De registratie van oefeningen vindt op lokaal niveau plaats. Deze informatie is niet beschikbaar bij de regio's.

Twee regio's hebben met lokale korpsen overeenkomsten (zogenaamde dienstverlenings-overeenkomsten) gesloten ten aanzien van de invulling van deze specialistische taak. Deze regio's ontwikkelen een kwaliteitszorgsysteem, waarmee de regio inzicht zal krijgen in de (actuele) kwaliteit van de gaspakdragers.

Conclusie

De Inspectie OOV constateert dat alle regio's conform de Leidraad OGS beschikken over specifieke eenheden en hulpmiddelen voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

Ten aanzien van het opleiden en oefenen van gaspakdragers is er (nog) geen sprake van een regionale sturing of regie. Vrijwel geen regio heeft een actueel overzicht van het aantal opgeleide, gecertificeerde en geoefende gaspakdragers.

De Inspectie OOV constateert dat er sprake is van een zeer gering aantal inzetten van gaspakdragers bij incidenten met gevaarlijke stoffen (zie hoofdstuk 4). Door de combinatie van veel opgeleide gaspakdragers en een gering aantal inzetten is er geen sprake van het opdoen van ervaring bij dit specialisme.

26 Een bewerking van de hiervoor relevante GMS(meldkamer)-gegevens, die leidt tot inzichtelijke bedrijfsvoeringsinformatie (aggregatie van gegevens tot managementinformatie), vindt bij de meeste regio's niet plaats.

5.2 BEVINDINGEN TEN AANZIEN VAN DE EFFECTBESTRIJDING

Bij een incident met verder van de bron liggende gevolgen (effecten) zijn naast de bronbestrijdingsmaatregelen, maatregelen noodzakelijk voor de vermindering van de effecten. Daarbij zijn de volgende functies van de regionale OGS-organisatie van belang.

5.2.1 MEETPLANLEIDER

In de Leidraad OGS zijn voor de MPL de opleidingseisen, normen voor kwaliteitsborging en opkomsttijden (30 minuten) opgenomen. De opleidingseisen zijn: kennisniveau HBM-repressie, paraat niveau HBO chemie/fysica en stralingsdeskundige niveau 4²⁷. De borging van de kwaliteit bestaat uit deelname aan landelijke (tweedaagse) oefensessies voor MPL's, kennis van regionale risico's en deelname aan grootschalige regionale oefeningen.

In onderstaande tabel worden het aantal en de opleidingseisen van de MPL's in de twaalf regio's weergegeven.

Aantal en opleiding van meetplanleiders				
	aantal beschikbare personen voor piket	Opleidingseisen		
		aantal MPL's met kennisniveau HBM-repressie	aantal MPL's met paraat niveau HBO chemie/fysica	aantal MPL's met stralingsdeskundige niveau 4
Amsterdam-Amstelland	4	3	2	2
Brabant-Noord	6	6	5	1
Fryslân	7	7	7	7
Gelderland-Midden	4	3	4	1
Hollands Midden	8	8	0	2
Midden- en West-Brabant	9	9	3	1
Noord- en Midden-Limburg	10	9	10	8
Noord- en Oost-Gelderland	5	5	5	4
Noord-Holland Noord	4	3	0	1
Utrechts Land	7	7	4	3
Zeeland	3	3	3	3
Zuid-Holland Zuid	7	7	4	3

Het aantal MPL's varieert per regio van drie tot tien. De Inspectie OOV constateert dat vier regio's geheel of in grote mate aan de opleidingseisen van de Leidraad OGS voldoen. De overige regio's voldoen slechts in (zeer) beperkte mate aan de opleidingseisen. De meeste manco's doen zich voor bij de twee laatstgenoemde opleidingseisen.

De Inspectie OOV constateert dat drie regio's volledig aan de kwaliteitsborging conform de Leidraad OGS voldoen. De regionale risico's zijn bij alle MPL's bekend en zij nemen

²⁷ Binnen netwerk OGS is afgesproken het vereiste stralingsniveau 4 terug te brengen naar niveau 5B. de Inspectie OOV heeft in het onderhavige onderzoek gewerkt met het vereiste uit de Leidraad OGS, stralingsniveau 4.

deel aan regionale oefeningen. De derde kwaliteitsborging betreft deelname aan landelijke oefensessies voor MPL. Deze oefensessies zijn nimmer gerealiseerd. Wel heeft het OGS-netwerk van de NVBR tot en met 2006 een jaarlijkse themadag georganiseerd. Op deze themadagen komen relevante ontwikkelingen ter sprake, maar de meeste regio's vinden de themadagen geen vervanging voor een oefensessie, die volgens de Leidraad OGS tweemaal per jaar gehouden dient te worden. Zeven regio's hebben niet deelgenomen aan de landelijke themasessies van het NVBR-netwerk OGS.

Tien regio's voldoen aan de normopkomsttijd van 30 minuten voor de MPL. Deze constatering is meestal gebaseerd op inschatting door de regio's.²⁸

Conclusie

De opleidingseisen van de MPL en de AGS zijn vergelijkbaar. De Inspectie OOV constateert dat evenals bij de AGS'en veel MPL's niet volledig voldoen aan de opleidingseisen.

De Inspectie OOV constateert dat vanwege het ontbreken van landelijke oefensessies de regio's niet kunnen voldoen aan de kwaliteitsborging conform de Leidraad OGS. De MPL's voldoen voor het overige aan de kwaliteitsborging conform de Leidraad OGS.

De regio's zijn van oordeel dat aan de opkomsttijden van de Leidraad OGS wordt voldaan. Dit oordeel is echter gebaseerd op inschatting door de regio's.

5.2.1

MEETPLOEGEN

In opdracht van de meetplanleider verrichten meetploegen metingen. De meetploegen bestaan uit leden van de gemeentelijke brandweerkorpsen. De Leidraad OGS vermeldt dat de meetploegleden de opleiding Verkenner gevaarlijke stoffen moeten hebben gevolgd en zijn geoefend conform de Leidraad Oefenen.

In de volgende tabel worden het aantal meetploegen met het vereiste opleidingsniveau, de geoefendheid van de meetploegleden en het aantal uitrukpunten weergegeven.

²⁸ De opkomsttijd van de MPL wordt afgeleid uit de gegevens vastgelegd in GMS-rapporten van de alarmcentrale. Een bewerking van deze gegevens, die leidt tot inzichtelijke bedrijfsvoeringsinformatie (aggregatie van gegevens tot managementinformatie), vindt bij de meeste regio's echter niet plaats.

Meetploegen			
	uitrukpunten meetploegen	aantal meetploegleden met opleiding Verkenner gevaarlijke stoffen (keuze-module op het niveau HBT)	aantal meetploegleden geoefend conform de vereisten uit Leidraad oefenen
Amsterdam-Amstelland	23	46	46
Brabant-Noord	8	48	48
Fryslân	14	20	20
Gelderland-Midden	10	80	80
Hollands Midden	11	118	Niet bekend
Midden- en West-Brabant	14	110	110
Noord- en Midden-Limburg	15	>120	Niet bekend
Noord- en Oost-Gelderland	16	96	Niet bekend
Noord-Holland Noord	8	48	Niet bekend
Utrechts Land	12	94	94
Zeeland	19	114	114
Zuid-Holland Zuid	8	>80	>80

De onderzochte regio's beschikken over circa 1.000 meetploegleden. Twee regio's konden het exacte aantal meetploegen niet aangeven. Het aantal uitrukpunten voor meetploegen varieert per onderzochte regio van acht tot drieëntwintig. Beheersmatig vraagt dit een grote inspanning. Op basis van de normopkomsttijd zou mogelijk bij een aanzienlijk deel van de onderzochte regio's volstaan kunnen worden met minder uitrukpunten en meetploegleden.

Alle leden van de meetploegen in de regio's voldoen aan de gestelde opleidingseis uit de Leidraad OGS, namelijk de opleiding en het certificaat 'Verkenner gevaarlijke stoffen'. De meetploegen bestaan uit leden van de gemeentelijke brandweer en het opleiden en oefenen van meetploegen wordt in alle regio's overgelaten aan de uitvoerende gemeenten. Op regionaal niveau vindt nog geen registratie van de deelname en de kwaliteiten van de individuele medewerkers plaats en daarmee ontbreekt regionale regie.

Tien regio's hebben de norm opkomsttijden voor meetploegen uit de Leidraad OGS overgenomen, namelijk binnen 15 minuten metingen door één meetploeg, na 30 minuten door twee meetploegen en na 60 minuten door vier meetploegen. Twee regio's hebben voor de eerste meetploeg een langere opkomsttijd vastgesteld, namelijk 30 minuten.

De regio's melden dat de meetploegen de normen van de Leidraad OGS of de aangepaste regionale opkomsttijd ook daadwerkelijk halen.²⁹

29 Deze constatering is meestal gebaseerd op inschatting door de regio's. De opkomsttijd van de meetploegen wordt vastgelegd in GMS-rapporten van de alarmcentrale. Een bewerking van deze gegevens, die leidt tot inzichtelijke managementinformatie (aggregatie van gegevens tot managementinformatie), vindt bij de regio's niet plaats.

Conclusie

De Inspectie OOV constateert dat in de meeste onderzochte regio's de meetploegen niet of nauwelijks worden ingezet. Door de combinatie van veel opgeleide meetploegen en een gering aantal inzetten is er geen sprake van het opdoen van ervaring bij dit specialisme.

Vrijwel geen regio heeft een actueel overzicht van het aantal opgeleide, gecertificeerde en geoefende meetploegen. Ten aanzien van het opleiden en oefenen van meetploegen is er geen sprake van een regionale sturing of regie.

5.3 EXTERNE DESKUNDIGE ORGANISATIES

Naast mogelijkheden van regionale samenwerking voor de brandweer bijvoorbeeld met regionale/gemeentelijke milieudiensten bestaan landelijke faciliteiten, waarop de regionale brandweer bij een incident met gevaarlijke stoffen een beroep kan doen. Deze terugvalmogelijkheid is ook in de Leidraad OGS opgenomen. De belangrijkste landelijke organisaties voor advies en ondersteuning voor de regio's zijn het Landelijk Informatiepunt Ongevallen met Gevaarlijke Stoffen (LIOGS), het Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten (BOT-mi) en de Milieu Ongevallen Dienst (MOD) van het RIVM. Daarnaast kan de brandweer een beroep doen op de specialistisch kennis van het Instituut TNO voor monsternamen bij incidenten met chemische strijdmiddelen, alsmede die van het Nationaal Vergiftiging en Informatie Centrum.

LIOGS

De brandweer kan direct (24-uurs bereikbaarheid) telefonisch advies vragen aan het LIOGS. Daarbij valt men terug op de specifieke deskundigen (AGS'en) van de regio Rotterdam-Rijnmond.

Tot de taken van LIOGS behoort het op verzoek geven van advies en ondersteuning aan de regionale AGS/ROGS en MPL bij de bestrijding van een incident met gevaarlijke stoffen. De adviezen hebben betrekking op de eerste momenten van het incident (eerste uur) en zijn primair gericht aan de brandweer. Het LIOGS wordt niet ter plaatse betrokken bij de bestrijding van een incident, maar geeft telefonisch advies.

BOT-mi

Het BOT-mi is een samenwerkingsverband op rijksniveau met als doel ondersteuning te bieden bij rampen- en crisisbestrijding, namelijk bij het inschatten, voorkomen en beperken van (dreigende) ernstige milieuongevallen. Het BOT-mi is een netwerkstructuur, die zorgt voor de bundeling van expertise en kennis van gespecialiseerde instellingen zoals het RIVM en het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut. De adviezen van het BOT-mi hebben vooral betrekking op de langere termijneffecten.

MOD

Een onderdeel van het RIVM is de MOD. De MOD kan door de brandweer worden ingeschakeld, wanneer zich ongevallen voordoen met chemische en/of biologische stoffen. De MOD is 24 uur per dag beschikbaar. De MOD beschikt over een team van opgeleide en geoefende medewerkers van diverse afdelingen van het RIVM en over geavanceerde meetapparatuur en beschermingsmiddelen. Deze kunnen worden ingezet als aanvulling op de regionale meetploegen, die zelf beschikken over relatief beperkte meetapparatuur, waarmee snel en eenvoudig metingen kunnen worden verricht.

In juni 2007 hebben het LIOGS en het BOT-mi een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De organisaties zullen informatie en kennis over een incident met elkaar delen om te voorkomen, dat tegengestelde adviezen worden gegeven.

In onderstaande tabel wordt het aantal verzoeken om advies/bijstand in de periode 2005-2006 weergegeven.

Aantal verzoeken om advies/bijstand door de regio's			
	LIOGS	BOT-mi	MOD
2005	27	16	14
2006	48	7	28

De ondersteuning van deze gespecialiseerde organisaties kan bestaan uit advies en/of daadwerkelijke assistentie en varieert in 2006 van geen tot enkele keren per onderzochte regio.

De onderzochte regio's zijn van mening dat de ondersteuningsmogelijkheden van het LIOGS en/of het BOT-mi bij de medewerkers van de regio's voldoende zijn gewaarborgd door middel van procedures en oefenen. Over het algemeen wordt door de regio's de samenwerking met het LIOGS en het BOT-mi als positief ervaren. Als verbeterpunten worden genoemd een heldere afbakening tussen activiteiten van het LIOGS en het BOT-mi en het evalueren van de bijstand van deze organisaties. Niet naar voren is gekomen dat de regio's knelpunten ervaren in de tijdigheid en de kwaliteit van de adviezen en bijstand.

Conclusie

De Inspectie OOV constateert dat de regio's afgezet tegen het totale aantal incidenten met gevaarlijke stoffen relatief veelvuldig gebruik maken van de diensten van externe deskundige organisaties. Tevens blijken de regio's over het algemeen tevreden te zijn met de kwaliteit van de adviezen.

Financiering van de kosten OGS-eenheden

De regionale functies zoals AGS/ROGS en MPL zijn regionaal gefinancierd.

De andere OGS-functies bijvoorbeeld gaspakkenteams en meetploegen worden op lokaal niveau ingevuld. De gekozen lokale korpsen zijn vervolgens verantwoordelijk voor de kwalitatieve en kwantitatieve invulling van deze functies. Voor de uitvoering van deze taken krijgen de lokale korpsen van de regio veelal een normvergoeding of vereveningsbijdrage.

Als knelpunten zijn genoemd: de financiering van een zelfstandig MPL-piket en de verdeling van de kosten van specialistische regionale OGS-activiteiten over de gemeenten in de regio.

Verhoogde aandacht voor de voorbereiding bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen

De Inspectie OOV constateert dat bij een aanzienlijk deel van de onderzochte regio's sprake is van relatief recente OGS-verbeterplannen (periode 2005 - 2007). De Inspectie OOV vindt het opmerkelijk dat deze regio's juist de laatste jaren flink hebben geïnvesteerd in de OGS-organisatie. Volgens de klankbordgroep is deze verhoogde aandacht het gevolg van de informatie die sinds 2003 door het ministerie van BZK is verstrekt aan de regio's over CBRN-incidenten, waarbij het belang van een adequate OGS-organisatie is benadrukt.

Drie van de onderzochte regio's zijn de afgelopen jaren ontstaan uit een samenvoeging van meerdere regio's. Veel activiteiten van deze regio's houden verband met harmonisering van de oorspronkelijke procedures, werkinstructies en dergelijke en het beschrijven van de OGS-taken met bijbehorende kwaliteitseisen. De regio's verwachten op korte termijn (in de periode 2008-2009) de regionalisering van OGS-organisatie afgerond te hebben.

Opleiden en Oefenen

Een deel van de onderzochte regio's heeft gekozen voor de ROGS-deskundige in plaats van AGS-deskundige. De meeste regio's dringen aan op hervatting van de oorspronkelijk ROGS/MPL-opleidingen in de reguliere brandweeropleidingsstructuur. In de interviews kwam naar voren dat bij het veld een dringende behoefte bestaat aan een praktisch gerichte ROGS-module en MPL-module.

Op de vraag in hoeverre er op niveau van manschap, bevelvoerder en officier op het gebied van OGS realistisch geoefend wordt, geven vijf regio's aan dat voldoende en aan de hand van evaluaties van praktijkinzetten wordt geoefend. Bij zeven regio's wordt beperkt geoefend en geen gebruik gemaakt van genoemde evaluaties.

Regie door de regio op de (kwaliteit van de) uitvoering van OGS-taken

Het uitbesteden van OGS-taken aan lokale korpsen binnen de regio vindt bij de meeste onderzochte regio's nog niet plaats met heldere vastgelegde afspraken.

De regio's hebben vaak beperkt tot geen inzicht in de kwaliteit van deze OGS-eenheden, zoals het aantal oefeningen en de kwaliteit van de oefeningen. De regio's geven aan dat zij in de toekomst wel inzicht willen hebben in de kwaliteit van de lokale eenheden, onder andere door de invoering van profchecks en een regionale registratie van oefenen.

Knelpunten

Zeven regio's ervaren knelpunten met betrekking tot specifiek personeel van de OGS-organisatie. Een van de genoemde knelpunten heeft betrekking op de beschikbare kennis en ervaring. Voor meerdere regio's is het niet eenvoudig om gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het borgen van AGS-deskundigheid is voor deze regio's een probleem.

Een ander knelpunt vormt de ervaring van het personeel. Het aantal ongevallen met gevaarlijke stoffen is beperkt. Derhalve is het voor de brandweer lastig om voldoende ervaring met de bestrijding ervan op te doen. Door een structureel gebrek aan concrete inzetten van het OGS-specialisme verliezen de medewerkers de motivatie om de functie te blijven vervullen. Dit geldt in een aantal regio's voor de AGS en voor alle onderzochte regio's in het bijzonder voor de gaspakdragers.

Ten aanzien van de specifieke uitrusting noemen enkele regio's knelpunten in de OGS-organisatie, zoals het ontbreken van een OGS-container en regionale niet-uitwisselbaarheid vanwege het ontbreken van standaardisatie voor dit type specifieke uitrusting.

Over het algemeen is de bestuurlijke aandacht voor de organisatie van OGS beperkt. Vier regio's geven aan dat er geen tot nauwelijks bestuurlijke aandacht voor dit onderdeel van de brandweer is. Opgemerkt wordt dat OGS dusdanig specifiek en specialistisch is dat het meestal ver van het bestuur afstaat. Bestuurlijke aandacht doet zich wel voor bij daadwerkelijke incidenten met gevaarlijke stoffen.

Ondanks de genoemde knelpunten zijn tien regio's van oordeel dat zij voldoende in staat zijn om de voorbereiding op OGS op niveau te houden. Wel achten deze regio's nog een aantal verbeterlagen mogelijk of zijn deze in ontwikkeling. Genoemde verbeterpunten zijn onder andere het professioneler uitbesteden van OGS-taken aan lokale korpsen en het verkrijgen van regionaal inzicht in de mate van geoefendheid van de leden van de lokale korpsen, die specialistische OGS-functies vervullen.

Twee regio's geven aan dat de voorbereiding op OGS op een hoger niveau gebracht dient te worden. Als redenen hiervoor worden genoemd: de onvoldoende capaciteit binnen de regio voor deze taken en/of de kwaliteit van het personeel in relatie tot de regionale risico's.

CBRN-ondersteuning

Om de kennis en vaardigheden over/bij CBRN-incidenten in stand te houden en te concentreren heeft het ministerie van BZK in 2003 ervoor gekozen zes CBRN-steunpuntregio's (voorheen NBC-steunpuntregio's genoemd) op te richten. De minister van BZK heeft deze regio's ondersteund door onder andere specifieke kennis (opleidingen), ontsmettings- en detectiemateriaal en persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking te stellen. De steunpuntregio dient ervoor te zorgen dat zij beschikt over een robuuste OGS-organisatie, hetgeen inhoudt dat zij voldoet aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. De steunpuntregio dient zowel de eigen regio als de omliggende regio's die tot haar verzorgingsgebied behoren op verzoek te voorzien van CBRN-deskundigheid en faciliteiten. De primaire taak van CBRN-steunpuntregio's is het leveren van specifieke CBRN-deskundigheid en extra detectiemateriaal, alsmede faciliteiten voor grootschalige burgerontsmetting.

De Inspectie OOV heeft de twaalf regio's³⁰ een aantal vragen voorgelegd om de ontwikkeling op dit gebied in kaart te brengen. De zes steunpuntregio's zijn eind 2007 maar in beperkte mate operationeel.³¹

Ontsmettingsvoorzieningen

Een van de wettelijke taken van de regionale brandweer is het verrichten van de ontsmetting (bevolking en hulpverleners). In de Leidraad OGS wordt gesteld dat deze taak zal worden uitgevoerd door het regionaal ontsmettingspeloton, dat bestaat uit daarvoor aangewezen opgeleide en geoefende gemeentelijke eenheden onder leiding van een officier.

De Inspectie OOV constateert met betrekking tot dit aspect het volgende:

- 1 Alle onderzochte regio's beschikken over ontsmettingsvoorzieningen voor het op (zeer) beperkte schaal ontsmetten van met gevaarlijke stof besmette personen. Daarbij gaat het primair om het ontsmetten van enkele besmette (eigen) hulpverleners. Met deze voorzieningen kunnen ook (zeer) beperkte aantallen besmette burgers worden ontsmet.
- 2 Voor grootschalige ontsmetting is door het ministerie van BZK in 2004 aan elk van de zes CBRN-steunpuntregio's een ontsmettingseenheid voor grootschaliger ontsmetting (60 personen per uur) ter beschikking gesteld. Deze voorziening dient volgens het convenant van BZK met deze zes regio's tevens beschikbaar te zijn voor inzet in de aan de steunpuntregio toegewezen regio's.

30 Van de twaalf onderzochte regio's zijn er twee CBRN-steunpuntregio (Amsterdam-Amstelland en Noord- en Oost-Gelderland).

31 De steunpuntregio's geven aan in beperkte mate operationeel te zijn, omdat de in het convenant overeengekomen, specifieke uitrusting voor de bescherming van de eigen mensen nog maar voor een beperkt deel is verstrekt.

Evaluatie van incidenten met gevaarlijke stoffen

6

Het algemene doel van evaluaties is om naar aanleiding van repressief optreden lering te trekken voor de toekomst. Deze lessen kunnen een bijdrage leveren voor het toekomstig optreden of leiden tot een aanpassing van bijvoorbeeld een procedure. Evalueren is een van de belangrijkste onderdelen van een kwaliteitstraject.

In oktober 2005 heeft de koepel NVBR het Model Incidentenevaluatie Brandweer gepresenteerd. Het model is ontwikkeld naar aanleiding van de constatering³² door de Inspectie OOV, dat binnen de brandweer geen sprake was van een systematische en gestructureerde evaluatie van incidenten. Ook constateerde het netwerk Kwaliteitszorg van de NVBR dat er in verschillende regio's behoefte aanwezig was om over een eenduidige methode voor evalueren van incidenten te beschikken.

Het model bestaat uit twee delen, namelijk:

- deel A waarin ingegaan wordt op de werkwijze van het evalueren, wanneer er geëvalueerd dient te worden en de borging kan worden gerealiseerd en
- deel B waarin een format voor incidentenevaluatie wordt gepresenteerd, dat als standaard voor evaluatierapporten door korpsen kan worden gebruikt. Alle onderdelen van de veiligheidsketen waaronder preparatie en repressie zijn in dit format ondergebracht.

De NVBR wil door middel van dit Model Incidentenevaluatie Brandweer een bijdrage leveren aan het verhogen van het lerend vermogen van brandweerorganisaties.

In het onderdeel Preparatie komen onder meer de personele preparatieve maatregelen (oefenen, opleiding en uitrusting) en de preparatieve voorzieningen bij ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen aan de orde. In het onderdeel Repressie komt het bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen, waarnemen en meten, waarschuwen bevolking en ontsmetten van mens, dier, voertuigen en infrastructuur aan de orde. Ieder format eindigt met sterke punten, verbeterpunten en conclusies. De evaluatie wordt afgesloten met aanbevelingen.

6.1 **LESSEN UIT EVALUATIES VAN INCIDENTEN**

De Inspectie OOV is nagegaan in hoeverre in de door de regio's aangeleverde evaluaties de diverse functies uit de Leidraad OGS en hun taken en kwaliteitseisen (opleidings- en oefeneisen en opkomsttijden) ter sprake komen. Deze elementen komen ook terug in het Model Incidentenevaluatie Brandweer.

³² Zie rapport 'Veiligheidsbewustzijn bij brandweerpersoneel' (2004).

Uit de informatie over de inzet van OGS-eenheden bij incidenten met gevaarlijke stoffen (inzetgegevens zijn weergegeven in hoofdstuk 4) blijkt dat deze inzet veelal beperkt blijft tot de AGS/ROGS. Deze beperkte inzet betekent dat met name de andere OGS-eenheden van de brandweer weinig gelegenheid krijgen zich bij daadwerkelijke incidenten verder te bekwamen. Dit gegeven benadrukt het belang van het evalueren van incidenten en oefeningen voor de verdere ontwikkeling van de OGS-organisatie.

Acht van de onderzochte regio's hebben 42 evaluaties van incidenten in 2005-2007 aan de Inspectie OOV verstrekt. Zowel de diepgang als de inhoud van deze evaluaties zijn zeer uiteenlopend. De omvang en de impact van het incident met gevaarlijke stoffen noodzaakt niet in alle gevallen tot een uitgebreide evaluatie. De Inspectie OOV constateert dat op grond van de ontvangen evaluaties binnen de brandweer nog geen eenduidige manier van evalueren wordt gebruikt. Iedere regio heeft toch een eigen format ontwikkeld, waarin afwijkende onderwerpen aan de orde komen. Dit zorgt er voor dat het moeilijk is de ontvangen evaluaties te aggregeren tot een inzichtelijk geheel en er algemeen geldende conclusies aan te verbinden.

In 30 gevallen blijft de evaluatie beperkt van één tot enkele pagina's met relatief weinig diepgang en met nauwelijks leerpunten, conclusies en aanbevelingen. Zo'n evaluatie is meer een feitelijk verslag van de bestrijding van het incident.

Ook ten aanzien van de grote en zeer grote incidenten evalueert de brandweer niet standaard in lijn met het Model Incidentenevaluatie Brandweer. In deze evaluaties komen onderwerpen zoals opleiding, oefenen en het functioneren van de verschillende functies in de OGS-organisatie veelal niet aan de orde. Bij de evaluatie van branden ligt de nadruk veelal op de bestrijding van de brand, en minder op de bestrijding van gevaarlijke stoffen waardoor dit onderdeel van het brandweeroptreden meestal onderbelicht blijft.

Van de acht regio's vermelden slechts twee regio's structureel opkomsttijden in de evaluaties. De opkomsttijd wordt in 18 van de 41 onderzochte evaluaties vermeld. Van de 18 maal wordt twee keer een kleine overschrijding gemeten. De overige zes regio's hebben in de evaluaties geen aandacht besteed aan de opkomsttijd. Indien de opkomsttijden worden vermeld, gaan ze altijd over de AGS, ROGS of de MPL. De opkomsttijden van de meetploegen worden nimmer expliciet in de evaluaties genoemd.

Bij zes evaluaties is informatie opgenomen waaruit de opkomsttijd van de meetploegen kan worden afgeleid. Deze opkomsttijden van de meetploegen voldoen niet aan de norm van de Leidraad OGS, namelijk binnen 15 minuten metingen door één meetploeg, na 30 minuten door twee meetploegen en na 60 minuten door vier meetploegen. Uit de evaluaties blijkt dat het na alarmering drie kwartier tot ruim anderhalf uur duurt voordat de eerste meetresultaten bekend zijn. In één evaluatie wordt melding gemaakt van

een meting door een meetploeg (die ruim een uur in beslag neemt) en daarna wordt het meten van gevaarlijke stoffen overgenomen door de Milieu Ongevallen Dienst.

6.2 VOORBEELD VAN EEN VOLLEDIGE EVALUATIE

Op vrijdag 12 oktober 2007 heeft zich in een buisleidingenstraat in Heinenoord een incident voorgedaan. Twee leidingen werden bij graafwerkzaamheden beschadigd. Dit incident is begonnen met een melding buitenbrand, waarbij de uiteindelijke incidentbestrijding zich heeft ontwikkeld tot een fase waarin bevolkingszorg noodzakelijk was. Op verzoek van het college van burgemeester en wethouders heeft de regio Zuid-Holland Zuid dit incident grondig geëvalueerd³³. In bijlage VI wordt deze voorbeeld-evaluatie (good practise), waarin alle aspecten goed aan bod komen inclusief leerpunten, kort samengevat.

6.3 CONCLUSIES

Het Model Incidentenevaluatie Brandweer van de koepel NVBR wordt door de regio's, die evaluaties hebben verstrekt, nog nauwelijks gevolgd. Ook de onderwerpen, die in het model worden genoemd zoals opleiding, oefenen en uitrusting, komen over het algemeen niet terug in deze evaluaties.

De verschillende inhoud en diepgang van de onderzochte evaluaties beperkt de Inspectie OOV in de mogelijkheid om een indruk te krijgen van het daadwerkelijk optreden van de brandweer bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV heeft daaruit geen volledig beeld gekregen van de mate waarin de regio's daadwerkelijk voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. De kwaliteit van het optreden van de specifieke OGS-functionarissen maakt geen onderdeel uit van de verkregen evaluaties.

Uit de ontvangen evaluaties blijkt de Inspectie OOV dat de ene regio serieuzer en meer diepgravend evalueert dan de andere. Opvallend hierin is dat in de evaluaties van één regio steeds (14x) wordt geconcludeerd dat er geen leermomenten zijn of dat alle procedures goed zijn uitgevoerd.

De regio's gebruiken afwijkende systematieken om incidenten met gevaarlijke stoffen te evalueren. Daardoor kunnen de evaluaties door de Inspectie OOV nauwelijks worden geaggregeerd en zijn ze verder beperkt bruikbaar om algemene conclusies over de daadwerkelijke bestrijding van gevaarlijke stoffen te trekken.

³³ Rapport 'Feitenevaluatie incident buisleidingenstraat Heinenoord 12 oktober gemeente Binnenmaas' (Regionale brandweer Zuid-Holland Zuid; november 2007).

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat pas na een tijdrovend proces de eerste meetgegevens van de meetploegen beschikbaar zijn. Gezien deze constatering zou de vraag kunnen rijzen wat de waarde van de huidige meetplanorganisatie bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen is? Bij genoemde lange tijden waarop de eerste meetresultaten beschikbaar zijn, zullen de te nemen acute maatregelen relatief lang alleen gebaseerd kunnen zijn op de vaak beperkte brongegevens. Bij instantane gasontsnappingsen zullen meetresultaten dan vooral van belang zijn voor het ontalmeren (veilig verklaren) en niet voor het verifiëren van de juistheid van de eerder geschatte gasverspreiding.

Conclusies en aanbevelingen

7

Het onderzoek is gericht op de mate waarin de regionale brandweer is voorbereid op de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Deze onderzoeksvraag is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- In hoeverre voldoet de regionale brandweer aan de professionele normen voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?
- Wat is omvang van de OGS-problematiek, met andere woorden: wat is het aantal en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen? En welke specifieke OGS-eenheden worden daarbij ingezet?
- In welke mate en op welke wijze voert de regio de regie ten aanzien van de organisatie voor de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen?
- Welke knelpunten komen naar voren uit de evaluaties van ongevallen met gevaarlijke stoffen en andere bronnen zoals de resultaten van de Algemene Doorlichting Rampenbestrijding?

7.1

CONCLUSIES

Sluit de regionale OGS-organisatie aan bij de professionele normen uit de Leidraad OGS?

De Leidraad OGS geeft kwaliteitseisen voor een adequate organisatie van de regionale ongevalsbestrijding van gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV heeft deze leidraad als kader gehanteerd voor het vaststellen van een aanvaardbaar niveau van preparatie van de brandweezorg bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

De Inspectie OOV constateert dat de onderzochte regionale organisatie conform de Leidraad OGS is ingericht. De functies/functionarissen uit de Leidraad OGS komen in de regionale organisatie terug. Vijf van de twaalf onderzochte regio's wijken echter af van de Leidraad OGS: zij beschikken niet over de vereiste AGS'en, maar hebben de oorspronkelijke functie van ROGS gehandhaafd. Daarmee blijven deze vijf regio's echter in gebreke, omdat zij tevens niet beschikken over de daarbij vereiste interregionale AGS (maximale opkomsttijd 60 minuten).

De invulling van de AGS-functie door interregionale samenwerking is slechts in één³⁴ van de twaalf regio's gerealiseerd met drie niet bij dit onderzoek betrokken regio's.

De Inspectie OOV constateert dat bij de AGS, en in minder mate bij de ROGS en MPL, zich tekortkomingen voordoen ten aanzien van de gestelde opleidingseisen. Voor de regio's blijkt het moeilijk gekwalificeerde functionarissen als AGS te werven en te behouden. Een aantal regionale OGS-taken wordt uitgevoerd door de door de regio

34 Dit betreft de regio Amsterdam-Amstelland.

geselecteerde gemeentelijke brandweereenheden. De regio's hebben echter geen zicht op het opleidingsniveau van deze eenheden.

Aan de oefeneisen uit de Leidraad OGS voor alarmcentralisten en de deskundigen (AGS/ROGS/MPL) wordt bij veel regio's niet voldaan. Door het ontbreken van landelijke oefensessies kunnen de regio's voor de functies van AGS, ROGS en MPL ook niet voldoen aan deze oefeneisen.

In situaties waarin bron- en effectbestrijding tegelijkertijd aan de orde zijn, is in acht van de twaalf regio's de gegarandeerde beschikbaarheid van de MPL niet geborgd (geen piket).

De regio's hebben ook geen zicht op het oefenniveau van gemeentelijke brandweereenheden die - op verzoek van de regio - OGS-taken uitvoeren. Vanwege het zeer geringe aantal inzetten van gespecialiseerde eenheden is oefenen de enige manier om kennis en vaardigheden op peil te houden en te verbeteren.

De regio's hebben de Inspectie OOV gemeld dat aan de normopkomsttijden van de verschillende functies wordt voldaan. De opkomsttijden worden weliswaar geregistreerd in het GMS; deze gegevens worden echter door de regio's niet verwerkt tot inzichtelijke bedrijfsvoeringsinformatie. De Inspectie OOV constateert dat het oordeel over opkomsttijden van de regio's niet nader kan worden onderbouwd en voornamelijk is gebaseerd op inschattingen door de regio.

De zes CBRN-steunpuntregio's voor interregionale (specialistische) bijstand bij CBRN-incidenten zijn eind 2007 nog beperkt operationeel.

Wat is de omvang van de OGS-problematiek?

Op het totale aantal incidentmeldingen bij de brandweer bedraagt het aantal meldingen van ongevallen met gevaarlijke stoffen minder dan één procent.

Over het jaar 2006 hebben de twaalf onderzochte regio's 536 incidenten met gevaarlijke stoffen aan de Inspectie OOV gemeld, waarvan 77 incidenten op het ongewenst vrijkomen uit een containment. Bovenstaande gegevens konden de regio's vaak pas na een gericht onderzoek van duizenden GMS-rapporten leveren. Vrijwel geen regio beschikt over geaggregeerde informatie ten aanzien van het aantal incidenten, de inzet van de OGS-eenheden en de aard van de incidenten met gevaarlijke stoffen. Tussen de regio's doen zich aanzienlijke verschillen voor bij de inzet van OGS-eenheden.

De Inspectie OOV constateert dat de inzet bij incidenten met gevaarlijke stoffen veelal beperkt blijft tot de specifieke deskundige (AGS/ROGS). De inzet van de andere specifieke OGS-eenheden vindt in zeer geringe mate plaats. Dit geldt in het bijzonder voor de gaspakkenteams en meetploegen.

Door het uiterst geringe aantal inzetten kunnen de leden van deze eenheden geen ervaring opdoen in dit specialisme. Om de vakbekwaamheid op peil te houden komt het voor deze eenheden met name aan op oefenen.

De Inspectie OOV constateert dat er sprake is van een relatief groot aantal verzoeken om advies en/of bijstand van de brandweer aan externe deskundige organisaties (met name het LIOGS en het MOD/RIVM). Daaruit blijkt dat bij de brandweer behoefte bestaat aan deze ondersteuning. De regio's geven aan dat deze advies/bijstandsmogelijkheid over het algemeen goed functioneert. Tevens blijken de onderzochte regio's tevreden met de adviezen en bijstand van deze externe deskundigen.

In welke mate voert de regio de regie bij het beheer van de specifieke OGS-eenheden?

De Inspectie OOV constateert dat bij dit taakaspect sprake is van een specialisme/aandachtveld, waar in de praktijk weinig beroep op wordt gedaan.

De Inspectie OOV constateert dat de meeste regio's vooral de laatste drie tot vier jaren bezig zijn met een kwaliteitsslag bij de OGS-organisatie, terwijl het langer bestaande taken betreft uit de Brandweerwet 1985. Volgens de leden van de klankbordgroep is dit het gevolg van de informatie, die de gemeenten en regio's sinds 2003 van het ministerie van BZK hebben ontvangen over maatregelen en voorzieningen voor het optreden bij CBRN-incidenten.

Daarbij is het belang van een adequate OGS-organisatie nog eens benadrukt.

De OGS-organisatie is bij drie onderzochte regio's nog in ontwikkeling. Na een reorganisatie (fusie van regio's) bevinden deze regio's zich nog in een overgangsfase. Bij deze regio's zijn voorstellen in ontwikkeling alsmede in de implementatiefase om de OGS-functies te organiseren op basis van een regionale spreiding (dekking) en een regionale financiering. Ten aanzien van de preparatie komt naar voren dat binnen deze regio's vaak nog gewerkt wordt aan de harmonisering van procedures. Deze harmonisering heeft betrekking op zowel oefenen en werkinstructies als borging van kwaliteit van de voorbereiding op ongevallen met gevaarlijke stoffen.

De regio's hebben beperkt tot geen inzicht in de kwaliteit van de OGS-eenheden, die door de gemeentelijke korpsen worden uitgevoerd. Op regionaal niveau vindt geen registratie plaats van het aantal en de mate waarin de gemeentelijke eenheden, die

regionale OGS-taken uitvoeren (gaspakkenteams en meetploegen), zijn opgeleid en geoefend. De terugkoppeling aan de regio van de uitvoering van beheerstaken (opleiden, oefenen, registreren) voor OGS-functies door de gemeentelijke korpsen is nog in de beginfase van ontwikkeling. Door de invoering en registratie van periodieke toetsen van kennis en vaardigheden (profchecks) willen enkele regio's inzicht krijgen in de kwaliteit van deze lokale eenheden. De Inspectie OOV constateert dat op dit punt er nog geen sprake is van een regionale sturing of regie.

Welke knelpunten komen naar voren uit evaluaties en andere bronnen?

Evalueren is een belangrijk onderdeel van het verbeteren van het functioneren van de OGS-organisatie. Leren van repressief optreden van de brandweer is het doel van evalueren.

De regio's gebruiken afwijkende systematieken om incidenten met gevaarlijke stoffen te evalueren. Het Model Incidentenevaluatie Brandweer van de NVBR wordt door de regio's nog niet gevolgd. Ook de belangrijke onderwerpen die in het model worden genoemd zoals opleiding, oefenen en uitrusting, komen over het algemeen niet terug in de evaluaties.

De verschillende inhoud en diepgang van de evaluaties beperkt de Inspectie OOV in de mogelijkheid om een indruk te krijgen van het daadwerkelijk optreden van de brandweer bij ongevallen met gevaarlijke stoffen. De Inspectie OOV heeft geen volledig beeld kunnen krijgen van de mate waarin de regio's daadwerkelijk voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. De kwaliteit van het optreden van de specifieke OGS-eenheden maakt geen onderdeel uit van de verkregen evaluaties.

Uit zes van de 41 verkregen evaluaties komt naar voren dat de eerste meetgegevens van de meetploegen pas na lange tijd na alarmering beschikbaar zijn. Het tijdstip, waarop de eerste meetgegevens bekend zijn, wijkt aanzienlijk af van de eisen uit de Leidraad OGS. Op grond daarvan zou de vraag kunnen rijzen wat de waarde is van de huidige meetplanorganisatie bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Bij genoemde lange tijden waarop de eerste meetresultaten beschikbaar zijn, zullen de te nemen acute maatregelen relatief lang alleen gebaseerd kunnen zijn op de vaak beperkte brongegevens. Bij instantane gasontsnappingsen zullen meetresultaten dan vooral van belang zijn voor het ontalarmeren (veilig verklaren) en niet voor het verifiëren van de juistheid van de eerder geschatte gasverspreiding, waarop de eerste acute maatregelen zijn gebaseerd.

De inspectie OOV constateert dat alle twaalf onderzochte regio's beschikken over de in de Leidraad OGS beschreven specialistische functies, behalve die van AGS. Zeven regio's beschikken over een AGS. De andere vijf regio's blijven in gebreke, omdat zij weliswaar beschikken over een ROGS, echter zonder de vereiste interregionale AGS (maximale opkomsttijd 60 minuten). Slechts één regio heeft de AGS-functie interregionaal ingevuld. Alle regio's beschikken over voldoende MPL.

De specifieke deskundigen (AGS/ROGS/MPL) voldoen niet geheel aan de gestelde opleidingseisen. In situaties waarin bron- en effectbestrijding tegelijkertijd aan de orde zijn, is in acht van de twaalf regio's de gegarandeerde beschikbaarheid van de MPL niet geborgd (geen piket). De vereiste landelijke oefensessies voor de deskundigen (AGS/ROGS/MPL) ontbreken.

De Inspectie OOV constateert enerzijds dat alle onderzochte regio's beschikken over veel (door gemeenten te leveren) meetploegen en gaspakdragers, maar anderzijds heeft vrijwel geen enkele regio zicht op de kwaliteit daarvan.

De brandweer doet blijkens de verkregen cijfers weinig ervaring op met dit type incidenten. Met de beperkte ervaringen wordt ook weinig gedaan gezien het beperkte evalueren en leren. Vanwege de potentieel ernstige effecten voor de bevolking is het van belang de voorbereiding op deze bijzondere categorie incidenten op peil te houden.

Op basis van het onderzoek komt de Inspectie OOV tot de volgende algemene en specifieke aanbevelingen. De specifieke aanbevelingen richten zich op de regionale regio, concentratie van taakuitvoering en overige aspecten. De aanbevelingen worden aan functionarissen en/of organisaties geadresseerd.

Algemene aanbeveling (de boodschap)

De Inspectie OOV beveelt aan de diverse specialistische functies van de regionale OGS-organisatie meer geconcentreerd en robuuster (met meer kwaliteitsborging) te organiseren.

Deze aanbeveling wordt hieronder nader uitgewerkt.

Naast concentratie van de specifieke OGS-kennis en vaardigheden is deze boodschap vooral gebaseerd op overwegingen van effectiever en efficiënter beheer van deze specifieke voorzieningen. Bij bovenstaande algemene boodschap dient te worden bedacht dat naast de beschreven specifieke OGS-eenheden ook alle basisbrandweereenheden (ca. 800 (tank/autospuiten) zijn voorzien van beschermende chemiepakken en een opgeleide bemensing en daarmee uitgerust zijn om bij incidenten met gevaarlijke stoffen acute reddingen te verrichten en andere eerste maatregelen te nemen. Daarmee is dat deel van de eerstelijns hulpverlening adequaat georganiseerd.

Regionale regio

1 De Inspectie OOV beveelt de regionale brandweren aan, voor een adequaat beheer van OGS-functies, een kwaliteitsbeheerssysteem te gaan hanteren. Dit houdt minimaal in:

- de taken zijn met heldere, vastgelegde afspraken uitbesteed aan een of meer gemeentelijke brandweerkorpsen of worden door de regio zelf uitgevoerd;
- periodieke managementinformatie over het actuele bestand inclusief opleiden en oefenen van uitbestede OGS-eenheden is op regionaal niveau beschikbaar;
- de introductie van periodieke profchecks;
- relevante incidenten dienen door de regio te worden geëvalueerd en leeraspecten te worden uitgedragen.

(aan Bestuur Veiligheidsregio's en regionale commandanten)

- 2 Voor een adequate bedrijfsvoering van de OGS-eenheden zijn goede gegevens over incidenten met gevaarlijke stoffen en (geaggregeerde) managementinformatie over de brandweerinzet onontbeerlijk.

Daarvoor beveelt de Inspectie OOV aan de huidige gegevensvergaring en -verwerking op een aantal aspecten te verbeteren:

- **primair van belang is landelijk eenduidige definities voor deze categorie incidenten vast te stellen;**
- **tevens is het met het oog op bovenregionaal optreden van belang eenduidige uitrukprocedures bij dit type incidenten te gaan hanteren.**

(aan Bestuur Veiligheidsregio's, regionale commandanten en de minister van BZK)

Concentratie van taakuitvoering

3 De daadwerkelijke inzetten van specifieke regionale OGS-eenheden zijn (zeer) beperkt. De meeste regio's beschikken over relatief veel gaspakkedragers en meetploegen bij gemeentelijke brandweerkorpsen, maar hebben geen zicht op de kwaliteit daarvan. Het specialisme ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen vergt een aanzienlijke oefeninspanning en materiële investering (voor bijvoorbeeld gaspakkenteams zijn landelijk meer dan 2000 mensen opgeleid).

- **Bij het organiseren van specifieke regionale OGS-eenheden beveelt de Inspectie OOV daarom aan mede met het oog op een efficiënt en effectief beheer (op peil houden van de vakbekwaamheid van deze eenheden) de huidige organisatie nog eens te bezien, waarbij rekening wordt gehouden met de werkelijk benodigde aantallen en (uitruk)locaties. Voor de personele invulling dient meer interregionale samenwerking nadrukkelijk te worden overwogen.**
- **In het bijzonder voor gaspakkenteams constateert de Inspectie OOV dat deze maar enkele malen³⁵ per jaar in geheel Nederland worden ingezet. Daarom beveelt zij aan nog eens te bezien hoe deze voorziening robuuster te organiseren en daarbij de mogelijkheden van een interregionale (bijstands)regeling te betrekken.**

35 In 2006 is bij de twaalf onderzochte regio's totaal drie keer een gaspakkenteam ingezet.

Bij bovenstaande dient te worden bedacht dat de veiligheid van direct bij het ongeval betrokken burgers al in belangrijke mate is geborgd, omdat een acute redding direct kan worden uitgevoerd door de eerst arriverende basisbrandweereenheid, die altijd voorzien is van beschermende chemiepakken.

(aan Bestuur Veiligheidsregio's en regionale commandanten)

- 4 Een aanzienlijk deel van de onderzochte regio's geeft aan problemen te hebben met het hebben en houden van AGS'en³⁶ en heeft daarom bewust gekozen (afwijkend van Leidraad OGS) om de oorspronkelijke (uit de Handleiding OGS van 1984) ROGS'en te handhaven. Maar één van de onderzochte twaalf regio's (Amsterdam-Amstelland) heeft een interregionale invulling (met drie omliggende regio's) voor de AGS-functie gerealiseerd.

De Inspectie OOV beveelt aan nader te bezien of het werken met ROGS'en (in combinatie met een interregionale AGS met een opkomsttijd van 60 minuten) mede gezien de directe, goed functionerende terugvalmogelijkheid op deskundigen van externe organisaties (zoals het LIOGS en het RIVM) voor de meeste regio's een adequate opzet is. Dit geldt niet voor de zes CBRN-steunpuntregio's, waar het hogere AGS-niveau gezien hun specifieke taak een terechte functionele eis is.³⁷

(aan Bestuur Veiligheidsregio's, regionale commandanten en de minister van BZK)

- 5 Om de kennis en vaardigheden van de OGS-deskundigheid te borgen schrijft de Leidraad OGS voor, dat de AGS, ROGS en MPL ten minste tweemaal per jaar deelnemen aan landelijke oefensessies. Dit is te meer noodzakelijk, omdat in vrijwel alle regio's deze deskundigen nauwelijks echte incidenten meemaken. Dergelijke oefensessies zijn echter niet van de grond gekomen.

De Inspectie OOV beveelt aan dat regio's gezamenlijk deze oefensessies organiseren met toepassing van collegiale toetsing. Ook de daarvoor benodigde specifieke oefenfaciliteiten vragen om een geconcentreerde aanpak.

(aan Bestuur Veiligheidsregio's en regionale commandanten)

Overige aspecten

- 6 Ongeveer de helft van de regio's kiest voor de deskundige op ROGS/MPL-niveau. In de Leidraad OGS is de ROGS ook een erkende functie, mits aan aanvullende voorwaarden wordt voldaan. In het veld bestaat daarom grote behoefte aan een praktisch gerichte

36 In de Leidraad OGS van 2001 is niet aangegeven op grond waarvan de regionale brandweer diende te gaan beschikken over een 'zwaardere' deskundige in de figuur van een adviseur gevaarlijke stoffen (met een chemische/fysische vooropleiding) in plaats van de tot dan toe gebruikelijke regionaal officier gevaarlijke stoffen (ROGS uit het Handboek OGS van 1984), een voor OGS specifiek opgeleide brandweerofficier. Navraag bij het landelijke netwerk OGS (van de NVBR) leverde op, dat deze aanscherping van de professionele norm niet gebaseerd was op een overzicht van praktijkervaringen, waarbij sprake was van kwalitatief onvoldoende adviezen van de regionale ROGS'en, maar is voortgekomen uit een inputbenadering.

37 De deskundigen van deze regio's dienen voor de hen toegewezen regio's over extra kennis en vaardigheden met betrekking tot het optreden bij CBRN-incidenten te beschikken. In het convenant (september 2004) van het ministerie van BZK met de zes steunpuntregio's is deze eis ook opgenomen.

ROGS-module en MPL-module. **Voor een adequaat beheer beveelt de Inspectie OOV daarom aan deze door de reguliere brandweeropleidingsstructuur gestopte module-opleidingen ROGS en MPL weer te hervatten, opdat regio's nieuwe mensen adequaat kunnen laten opleiden.**

(aan Bestuur Veiligheidsregio's, regionale commandanten en de minister van BZK, NIFV)

- 7 Bij de meeste onderzochte regio's maken de AGS/ROGS-deskundigen vrijwel geen incidenten mee. **Voor een zinvol takenpakket van deze deskundigen en het op peil houden van de kennis beveelt de Inspectie OOV daarom aan deze functionarissen - naast hun operationele, repressieve taak - tevens te belasten met relevante preventiewerkzaamheden, zoals onder meer de begeleiding en beoordeling van (veiligheids)rapportages van BRZO/ PBZO-bedrijven en het geven van preventieadviezen bij milieuvergunningen voor bedrijven met gevaarlijke stoffen.** Daarvoor zijn soortgelijke specifieke competenties (chemische/ fysische vooropleiding en dergelijke) benodigd. Slechts in een enkele regio is dat nu de praktijk.

(aan Bestuur Veiligheidsregio's en regionale commandanten)

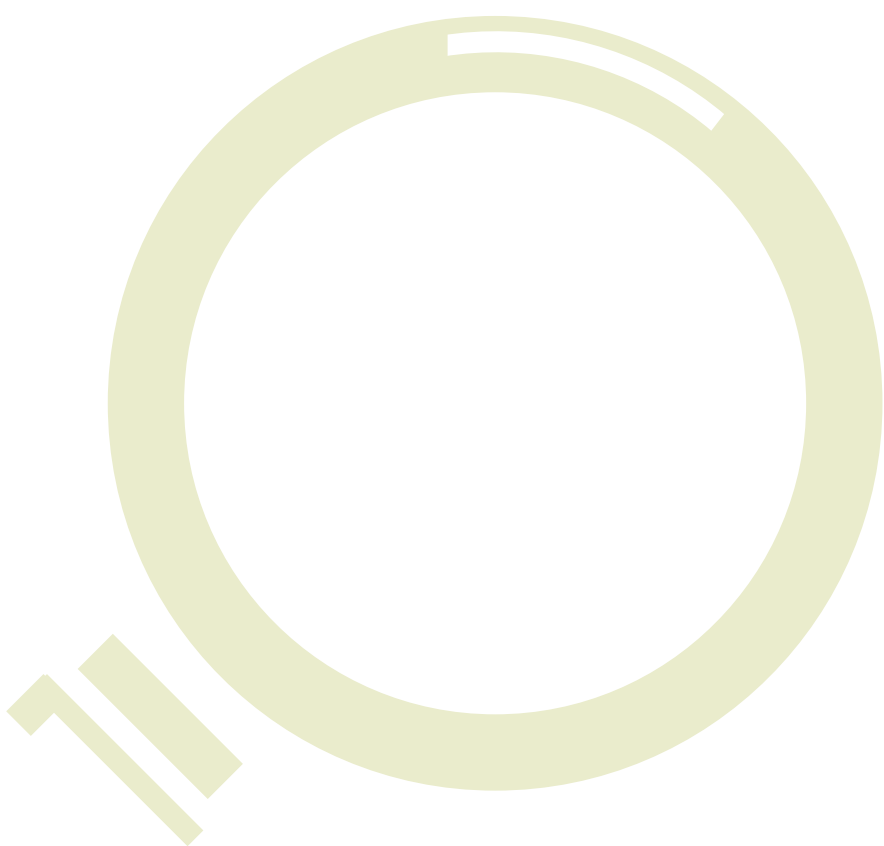
- 8 Waar in enkele regio's het hebben van gaspakkenteams door gemeenten nog als een eigen verantwoordelijkheid wordt gezien los van de regio, **beveelt de Inspectie OOV aan deze specifieke (en zelden in te zetten) taken volledig toe te bedelen aan de (veiligheids)regio.** In het wetsvoorstel Wet veiligheidsregio's is deze aanbeveling reeds overgenomen.

Een belangrijk onderdeel van het onderzoek betreft de kwaliteit van de daadwerkelijke bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Op basis van de verstrekte evaluaties van de regio's heeft de Inspectie OOV geen volledig beeld gekregen van de mate waarin de regio's bij de daadwerkelijke bestrijding van deze incidenten voldoen aan de kwaliteitseisen uit de Leidraad OGS. Deze bevinding sluit aan bij de conclusies uit eerdere onderzoeken³⁸ van de Inspectie OOV dat het overgrote deel van de onderzochte brandweerkorpsen in onvoldoende mate brandweerinzetten evalueren. Daarmee leert de brandweer in Nederland nauwelijks structureel van incidenten bij repressief optreden. De korpsen laten hiermee een belangrijk instrument - in het bijzonder van belang voor de veiligheid van het eigen brandweerpersoneel - voor de lerende organisatie ongebruikt. Tevens zijn evaluaties van incidenten met gevaarlijke stoffen van belang om te kunnen constateren of de OGS-organisatie voldoet aan de professionele normen. Zo kunnen naar aanleiding van de evaluaties mogelijk vraagtekens worden gezet bij het functioneren van de meetplanorganisatie.

De Inspectie OOV beveelt daarom nadrukkelijk aan de inzetten bij relevante incidenten met gevaarlijke stoffen systematisch en gestructureerd te evalueren. Het Model Incidentenevaluatie Brandweer van de NVBR geeft hiervoor een handreiking.

(aan regionale en gemeentelijke commandanten)

De Inspectie OOV acht het van belang om een beter inzicht te krijgen in de daadwerkelijke bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. In 2010 heeft de Inspectie OOV daarom het voornemen een onderzoek te verrichten naar de kwaliteit van de daadwerkelijke repressieve inzet van de brandweer bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

Bijlage: Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's											
Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakkenteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Omschrijving
Amsterdam-Amstelland	x						x				fosfine in container
Amsterdam-Amstelland	x									x	besmetting brandweervoertuig
Amsterdam-Amstelland	x									x	gladde bruggen
Amsterdam-Amstelland	x									x	prikkelende ogen
Amsterdam-Amstelland	x						x				zuurstoflek cilinder
Amsterdam-Amstelland	x						x				lekkende vaten
Amsterdam-Amstelland	x						x				lekkende vrachtwagen
Amsterdam-Amstelland	x						x				kwiklekkage
Amsterdam-Amstelland	x									x	schuim uit douche
Amsterdam-Amstelland	x								x		traangas in horeca
Amsterdam-Amstelland	x									x	gekantelde vrachtwagen
Amsterdam-Amstelland	x									x	persoon onwel bij werkz.heden
Amsterdam-Amstelland	x									x	onrust duikers na inzet
Amsterdam-Amstelland	x					x					brand hennepplantage
Amsterdam-Amstelland	x		x			x					metingen rook
Amsterdam-Amstelland	x						x				lekkage dozen
Amsterdam-Amstelland	x									x	controle koolstoffilters
Amsterdam-Amstelland	x									x	meting inhoud doos
Amsterdam-Amstelland	x									x	advies ruiming asbest
Amsterdam-Amstelland	x								x		gaslucht garagebox
Amsterdam-Amstelland	x						x				advies milieudienst
Amsterdam-Amstelland	x						x				lekkende vaten
Amsterdam-Amstelland	x									x	gebruik chloor
Amsterdam-Amstelland	x					x					brand loods Schiphol
Amsterdam-Amstelland	x						x				OMS-melding
Amsterdam-Amstelland	x								x		ammoniaklucht

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle op abest
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	peppersprayeffect
Amsterdam-Amstelland	x										x	schuim in watergang
Amsterdam-Amstelland	x										x	illegaal prof. vuurwerk
Amsterdam-Amstelland	x						x					lek nafta
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	ontmanteling hennepkwekerij
Amsterdam-Amstelland	x										x	ruiming XTC-lab
Amsterdam-Amstelland	x										x	ontmanteling hennepkwekerij
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x									x		onbekend poeder in koffer
Amsterdam-Amstelland	x										x	asbest-onderzoek
Amsterdam-Amstelland	x		x						x			gaslucht
Amsterdam-Amstelland	x						x					CO2-lekkage
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x								x			gaslucht havengebied
Amsterdam-Amstelland	x										x	advies ontsmetting pand
Amsterdam-Amstelland	x										x	assistentie ontsmetting
Amsterdam-Amstelland	x								x			zwavelachtige lucht
Amsterdam-Amstelland	x									x		inhoud vaatjes bouwterrein
Amsterdam-Amstelland	x						x					fosfinevorming vat
Amsterdam-Amstelland	x										x	lekke kwikbarometer
Amsterdam-Amstelland	x										x	inademen asbest?
Amsterdam-Amstelland	x					x						verf
Amsterdam-Amstelland	x						x					fosfinevorming vat
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbestcontrole tram
Amsterdam-Amstelland	x						x					vermoeden gaslekkage
Amsterdam-Amstelland	x										x	mensen onwel door lucht
Amsterdam-Amstelland	x					x						lekkend vat Schiphol
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	sanering nav asbest
Amsterdam-Amstelland	x		x						x			gasafblazen Gasunie
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x								x			vieze lucht bergruimte flat
Amsterdam-Amstelland	x								x			gaswolk vanuit zee
Amsterdam-Amstelland	x								x			onwel door lucht

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Amsterdam-Amstelland	x								x			metingen ism RIVM/MOD
Amsterdam-Amstelland	x										x	traangas/peppersray
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkende vaten
Amsterdam-Amstelland	x								x			stankoverlast portiek
Amsterdam-Amstelland	x					x						gascilinder onbekende inhoud
Amsterdam-Amstelland	x							x				meten gevaarlijke stoffen
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle asbest
Amsterdam-Amstelland	x						x					lek transformatieolie
Amsterdam-Amstelland	x										x	advies politie
Amsterdam-Amstelland	x										x	advies nav schimmel archief
Amsterdam-Amstelland	x						x					overvulling dieseltank
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x						x					klein benzinelek schip
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	asbest trein
Amsterdam-Amstelland	x					x						asbest
Amsterdam-Amstelland	x										x	meting nav hoofdpijn
Amsterdam-Amstelland	x								x			stankklachten
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle asbest schip
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle asbest
Amsterdam-Amstelland	x									x		onbekende inhoud pakketje
Amsterdam-Amstelland	x										x	explosief door bus
Amsterdam-Amstelland	x										x	advies ventilatie
Amsterdam-Amstelland	x										x	irritatie keel in winkel
Amsterdam-Amstelland	x									x		chemicaliën explosieven
Amsterdam-Amstelland	x		x			x						vrijkomen gev. stoffen?
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkende vaten
Amsterdam-Amstelland	x										x	CO2-vergiftiging
Amsterdam-Amstelland	x					x						vrijkomen gev. stoffen
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkage zoutzuur
Amsterdam-Amstelland	x										x	crotybom
Amsterdam-Amstelland	x								x			vreemde lucht
Amsterdam-Amstelland	x							x				lekkage gasleiding
Amsterdam-Amstelland	x										x	controle asbest
Amsterdam-Amstelland	x								x			metingen nav stanklucht
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkend vat Schiphol
Amsterdam-Amstelland	x								x			metingen nav stanklucht

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkend vat
Amsterdam-Amstelland	x										x	CO2-vergiftiging
Amsterdam-Amstelland	x						x					lekkend koelvitrine
Amsterdam-Amstelland	x										x	ontmanteling XTC-lab
Brabant-Noord	x											gezondheid
Brabant-Noord	x					x						brand
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x											ongeval
Brabant-Noord	x											dienstverlening
Brabant-Noord	x											dienstverlening
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x					x						buitenbrand
Brabant-Noord	x					x						buitenbrand
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x					x						brand woning
Brabant-Noord	x					x						brand industrie
Brabant-Noord	x					x						brand woning
Brabant-Noord	x					x						brand industrie
Brabant-Noord	x					x						brand woning
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x					x						buitenbrand
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x											ongeval luchth Volkel
Brabant-Noord	x					x						onderzoek brand
Brabant-Noord	x											ongeval gev. stoffen
Brabant-Noord	x					x						brand woning
Brabant-Noord	x					x						brand industrie
Brabant-Noord	x					x						onderzoek brand
Brabant-Noord	x											verdachte situatie
Brabant-Noord	x											ongeval
Brabant-Noord	x					x						brand woning
Brabant-Noord	x											verdachte situatie
Fryslân	x							x				gaslekkage
Fryslân	x					x						brand schip zonnepanelen
Fryslân	x									x		verdachte pakketjes
Fryslân	x					x						tankwagen
Fryslân	x	x	x			x						asbest
Fryslân	x								x			irritante lucht

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Fryslân	x						x					ongeval lege tankwagen
Fryslân	x						x					waterstofcilinders/contact DCMR
Fryslân	x	x									x	menging verkeerde stoffen
Fryslân	x							x				cementwolk uit silo
Fryslân	x						x					benzine in riool
Fryslân	x								x			gaslucht
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Fryslân	x					x						asbest
Gelderland-Midden	x								x			vreemde lucht
Gelderland-Midden	x	x	x	x	x		x					inzet gaspakken en deco
Gelderland-Midden	x		x					x				inzet chemiepakken
Gelderland-Midden	x					x						asbest
Gelderland-Midden	x						x					ammoniaklekkage
Gelderland-Midden	x					x						brand lege tanker
Gelderland-Midden	x	x	x			x						brand bedrijfshal
Gelderland-Midden	x							x				gaslek
Gelderland-Midden	x	x	x				x					gekantelde, lekkende vrachtw.
Gelderland-Midden	x						x					inzet chemiepakken
Gelderland-Midden	x								x			metingen nav acetonlucht
Gelderland-Midden	x						x					lekkend vat
Gelderland-Midden	x	x	x			x						fabrieksbrand
Gelderland-Midden	x						x					inzet chemiepakken
Gelderland-Midden	x					x						asbest
Hollands-Midden	x	x	x			x						verbrandingsproducten
Hollands-Midden	x									x		verdacht pakketje
Hollands-Midden	x							x				chloorgasontsnapping
Hollands-Midden	x									x		verdacht pakketje

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Hollands-Midden	x								x			gasontsnapping
Hollands-Midden	x										x	bollend vaatje
Hollands-Midden	x						x					lekkende vaten
Hollands-Midden	x	x	x			x						verbrandingsproducten
Hollands-Midden	x								x			vreemde lucht
Hollands-Midden	x								x			vreemde lucht
Hollands-Midden	x							x				gasontsnapping
Hollands-Midden	x									x		verdacht pakketje
Hollands-Midden	x								x			vreemde lucht
Hollands-Midden	x								x			vreemde lucht
Hollands-Midden	x					x						vrachtauto brand
Hollands-Midden	x									x		vreemde lucht
Hollands-Midden	x										x	croftybom
Hollands-Midden	x	x	x					x				gasontsnapping
Hollands-Midden	x	x	x					x				gasontsnapping
Hollands-Midden	x									x		verdacht pakketje
Hollands-Midden	x										x	gevonden explosief
Midden- en West-Brabant	x							x				methylacrylaat ontsnapping
Midden- en West-Brabant	x									x		gevonden vaten
Midden- en West-Brabant	x						x					tankwagen in sloot
Midden- en West-Brabant	x										x	brandende ogen in winkel
Midden- en West-Brabant	x					x						middebrand
Midden- en West-Brabant	x										x	xtc-lab
Midden- en West-Brabant	x					x						brand vliegbasis
Midden- en West-Brabant	x	x	x			x						grote brand loods
Midden- en West-Brabant	x	x	x			x						grote brand/asbest
Midden- en West-Brabant	x					x						xtc-lab
Midden- en West-Brabant	x					x						asbest
Midden- en West-Brabant	x									x		poederbrief
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkende tankwagen
Midden- en West-Brabant	x		x				x					lekkende trein
Midden- en West-Brabant	x									x		warme tank vanw. chem. reactie
Midden- en West-Brabant	x		x			x						grote ind. brand
Midden- en West-Brabant	x	x	x			x						grote ind. brand
Midden- en West-Brabant	x					x						asbest
Midden- en West-Brabant	x								x			chloorlucht
Midden- en West-Brabant	x					x						bussen met RA's
Midden- en West-Brabant	x						x					ammoniaklekkage

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Midden- en West-Brabant	x					x						zeer grote brand
Midden- en West-Brabant	x					x						binnenbrand boerderij
Midden- en West-Brabant	x										x	xtc-dump
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkend vat
Midden- en West-Brabant	x										x	xtc-dump
Midden- en West-Brabant	x							x				methylacrylaat ontsnapping
Midden- en West-Brabant	x						x					brandstoflekkage boot
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkage tank aminegas
Midden- en West-Brabant	x					x						turf in brand
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkende vaten in bos
Midden- en West-Brabant	x					x						pesticide in loods
Midden- en West-Brabant	x								x			inzet chemiepak
Midden- en West-Brabant	x					x						brandende tankwagen
Midden- en West-Brabant	x								x			gasalarm
Midden- en West-Brabant	x		x				x					gesprongen vaten
Midden- en West-Brabant	x										x	xtc-lab
Midden- en West-Brabant	x							x				gaslek transportleiding
Midden- en West-Brabant	x						x					zwavelzuur
Midden- en West-Brabant	x										x	xtc-dump
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkende vaten A16 (olie)
Midden- en West-Brabant	x					x						asbest
Midden- en West-Brabant	x		x				x					ongeval spoorwagon
Midden- en West-Brabant	x					x						asbest
Midden- en West-Brabant	x						x					lekkende ketelwagen
Midden- en West-Brabant	x					x						brand met bestr.middel
Midden- en West-Brabant	x										x	ontmanteling xtc-lab
Midden- en West-Brabant	x						x					ammoniak/inzet chemiepak
Midden- en West-Brabant	x								x			chloor
Midden- en West-Brabant	x										x	ontmantelen xtc-lab
Midden- en West-Brabant	x										x	overpompen lading
Midden- en West-Brabant	x					x						geen GMS-rapport
Midden- en West-Brabant	x									x		verdachte fles
Midden- en West-Brabant	x						x					inzet chemiepak/gasalarm
Midden- en West-Brabant	x					x						grote brand
Midden- en West-Brabant	x					x						asbest
Midden- en West-Brabant	x						x					kleine lekkage zwaveldioxide
Midden- en West-Brabant	x		x			x						grote brand GRIP 2
Midden- en West-Brabant	x		x					x				roetdelen omgeving na fakkelen

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Midden- en West-Brabant	x					x						meting
Noord-Holland Noord	x									x		poederbrief
Noord-Holland Noord	x										x	xtc-lab
Noord-Holland Noord	x										x	dumping xtc-afval
Noord-Holland Noord	x										x	dumping xtc-afval
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x							x				lekke aardgasleiding
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x						x					ammoniaklekkage
Noord-Holland Noord	x					x						asbest
Noord-Holland Noord	x					x						freonlekkage bij brand
Noord-Holland Noord	x								x			prikkende lucht
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					gekantelde tankwagens
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						zeer grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x						x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x						x				chlooremissie
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x									x		vaten onb. inhoud
Noord- en Midden-Limburg	x	x							x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						zeer grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x							x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					lekkend vat
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					lekkend vat
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						bosbrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						bosbrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						bosbrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x								x		blauw poeder
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						middelbrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x						x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x			x						zeer grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x						x					lekkende vrachtwagen
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						bosbrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						bosbrand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x							x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					lekkend vat
Noord- en Midden-Limburg	x	x	x						x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x						x					lekkage koelinstallatie
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					lekkende tankwagen

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						brand
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x									x		fles met poeder
Noord- en Midden-Limburg	x					x						middebrand
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						grote brand
Noord- en Midden-Limburg	x					x						brand
Noord- en Midden-Limburg	x	x					x					lekkende vrachtwagen
Noord- en Midden-Limburg	x						x					lekkend vat
Noord- en Midden-Limburg	x								x			gaslucht/stank
Noord- en Midden-Limburg	x									x		dumping afval
Noord- en Midden-Limburg	x									x		onb. stof in gasfles
Noord- en Midden-Limburg	x	x				x						brand
Noord- en Midden-Limburg	x						x					lekkage
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			acetondetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			acetondetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x									x		onbekende stof
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gaslekkage
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x									x		onbekende stof
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x									x		onbekende stof
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			acetondetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			acetondetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			ammoniakdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet ACS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakken team	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x								x			gasdetectie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Noord- en Oost-Gelderland	x					x						binnenbrand industrie
Utrechts Land	x				x					x		inzet chemiepakken
Utrechts Land	x								x			onderzoek koolmonoxide
Utrechts Land	x					x						onderzoek rook
Utrechts Land	x						x					ton met giftige stof
Utrechts Land	x									x		brief met poeder
Utrechts Land	x								x			ammoniaklekkage
Utrechts Land	x					x						diverse gasflessen
Utrechts Land	x								x			ammoniaklekkage
Utrechts Land	x								x			stankoverlast
Utrechts Land	x					x						brand tanker
Utrechts Land	x				x						x	inzet chemiepakken/advies RIVM
Utrechts Land	x						x					lekkende fles
Utrechts Land	x					x						opslag schoonmaakmiddelen e.d.
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x									x		hoogsp.leiding op NS-leiding
Zeeland	x									x		ontsporing trein
Zeeland	x									x		vastgelopen schip met gasolie
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x	x					x					ongeval tankw./chemiepakken
Zeeland	x						x					gedumpte vaten
Zeeland	x					x						gasopslag
Zeeland	x					x						containerbrand loods
Zeeland	x					x						schuur met hooi
Zeeland	x					x						brand opslag tank (benzeen)
Zeeland	x	x					x					botsing niet-ontgaste tanker
Zeeland	x						x					bestrijdingsmidd. op straat
Zeeland	x					x						brand restaurant
Zeeland	x							x				morsen alum. chloride
Zeeland	x									x		kernen rookmelder
Zeeland	x								x			gaslucht
Zeeland	x					x						natuurbrand
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x					x						plastic kassen

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)

Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Zeeland	x					x						woonhuis
Zeeland	x					x						controle rookmelder
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x										x	persleidingreparatie
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x					x						verontreiniging water
Zeeland	x					x						brand (onbekende stof)
Zeeland	x										x	rioolwater in huizen
Zeeland	x					x						containerbrand loods
Zeeland	x										x	vreemde lucht
Zeeland	x					x						zeer grote brand schuur
Zeeland	x					x						DOW - vrijkomen gev. stoffen
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x							x				DOW gaslek
Zeeland	x					x						grote brand
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x					x						grote brand industrie
Zeeland	x										x	intoxicatie CO
Zeeland	x					x						grote brand schip
Zeeland	x						x					kleine lekkage DOW
Zeeland	x								x			gaslek woonhuis
Zeeland	x					x						asbest/onderz. ext. organisatie
Zeeland	x										x	alarm
Zeeland	x					x						grote brand
Zeeland	x										x	grote gasstoring (GRIP 2)
Zeeland	x										x	verlies vaten gev. stoffen
Zeeland	x										x	onderzoek alarm gev. stoffen
Zeeland	x								x			gaslucht
Zeeland	x					x						asbest
Zeeland	x										x	tanker vastgelopen
Zeeland	x				x		x					inzetdeco/lekk. benzeenleiding
Zuid-Holland Zuid	x						x					lekkage ketelwagon
Zuid-Holland Zuid	x					x						grote brand
Zuid-Holland Zuid	x										x	gezondheidsklachten
Zuid-Holland Zuid	x					x						grote brand
Zuid-Holland Zuid	x										x	terreurmelding
Zuid-Holland Zuid	x							x				CO-emissie
Zuid-Holland Zuid	x					x						asbest

Overzicht ongevallen met gevaarlijke stoffen in 2006 in de twaalf onderzochte regio's (Vervolg)												
Regio	Inzet AGS/ROGS plaats incident	Inzet MPL	Inzet WVD/meetploegen	Inzet gaspakketteam	Inzet onderdelen OGS-peloton	Brand	Lekkage vat/vrachtwagen e.d.	Emissie	Gaslucht/stank	Onbekende stof/verdacht pakketje	Overige	Omschrijving
Zuid-Holland Zuid	x					x						grote brand
Zuid-Holland Zuid	x		x			x						grote brand
Zuid-Holland Zuid	x					x						asbest
Zuid-Holland Zuid	x	x					x					lekkende ketelwagon
Zuid-Holland Zuid	x		x			x						zeer grote brand
Zuid-Holland Zuid	x					x						middelbrand
Zuid-Holland Zuid	x										x	ontsporing goederentrein
Zuid-Holland Zuid	x						x					lekkende vaten
Zuid-Holland Zuid	x					x						grote brand
Zuid-Holland Zuid	x		x			x						zeer grote brand
Zuid-Holland Zuid	x						x					lekkage tankwagen
Zuid-Holland Zuid	x	x	x					x				emissie Moerdijk/MOD-inzet
Zuid-Holland Zuid	x								x			gaslekkage
Zuid-Holland Zuid	x								x			gaslekkage
Zuid-Holland Zuid	x								x			gaslekkage
Zuid-Holland Zuid	x								x			gaslekkage
Totalen	536	52	41	3	4	215	77	20	110	25	75	

Bijlage: Positie van het ministerie van BZK in het brandweerbestel

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is op rijksniveau onder meer verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in Nederland. Deze verantwoordelijkheid omvat ook de organisatie van de brandweer en de bestrijding van rampen en zware ongevallen (zie ook: Bestuurlijke aansturing van de brandweezorg, Inspectie OOV, 2007).

De minister van BZK is verantwoordelijk voor het stelsel van brandweezorg als geheel (systeemverantwoordelijkheid). Om overal in Nederland voor alle burgers een zeker minimum veiligheidsniveau te bereiken acht het ministerie van BZK landelijke voorschriften nodig. Inhoudelijk richt de sturing van BZK zich voornamelijk op het waarborgen van een minimum kwaliteitsniveau. Op grond daarvan heeft de minister de taak wet- en regelgeving tot stand te brengen die de noodzakelijke randvoorwaarden schept voor een uitoefening van de taken van de besturen en hulpverleningsdiensten, bijvoorbeeld de Brandweerwet 1985. Het uitgangspunt van het ministerie van BZK is dat de landelijke voorschriften uiterst beperkt dient te blijven.

Het rijk is verantwoordelijk voor de totstandkoming van samenhangend stelsel van kwaliteitscriteria voor de rampenbestrijding. De gemeenten dragen zorg voor het niveau, de kwaliteit en de totstandkoming van de gewenste voorzieningen. Het stelsel kent een minimum aan centrale programmering. De minister van BZK kan bij Algemene Maatregel van Bestuur kwaliteitsnormen aan de brandweer opleggen. Het kan daarbij gaan om de personeelssterkte, opleidingseisen en de kwaliteit van het brandweer- en reddingsmateriaal. Van deze bevoegdheid is maar beperkt gebruik gemaakt. Het gaat daarbij om veelal algemeen aanvaarde professionele normen binnen de brandweer. Voor de overige kwaliteitseisen van de brandweer bestaan geen wettelijke eisen.

Voor enkele brandweertaken is een zogenaamde brancherichtlijn tot stand gekomen door middel van overleg met en vaststelling door een beleidsnetwerk rond brandweezorg. Enkele voorbeelden hiervan zijn de Leidraad Maatramp, de Leidraad Operationele Prestaties en de Leidraad OGS. De Leidraad OGS is in opdracht van het ministerie van BZK ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding (thans Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid), bijgestaan door het landelijk OGS-netwerk.

Dit ontwikkelde normenstelsel is niet wettelijk vastgelegd en mist daardoor wettelijke status. De uitvoerders hanteren deze normstelling als ware het vuistregels, waarvan men de vrijheid heeft die in meer of mindere mate in de beleidsvoering toe te passen.

Het wetsvoorstel Wet veiligheidsregio's brengt verandering in bovenstaande situatie. Het wetsvoorstel creëert de voorwaarden om de kwaliteit van de brandweer te verhogen door een wettelijke basis te bieden voor het stellen van landelijke, uniforme kwaliteitseisen, waaraan de brandweer ten minste moet voldoen. De huidige eisen zijn gegeven in zogeheten zachte regelgeving zoals leidraden en handboeken. Deze regels bevatten veel ruimte voor lokale invulling van de normen, waarmee de rechtszekerheid niet gediend is en wat heeft geleid tot landelijk uiteenlopende niveaus van geleverde zorg. Op basis van dit wetsvoorstel wordt een Algemene Maatregel van Bestuur opgesteld, waarin algemeen geldende normen worden gesteld waaraan de brandweezorg (inclusief de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen) moet voldoen (memorie van toelichting bij het wetsvoorstel).

BELEIDSINITIATIEVEN VAN HET MINISTERIE VAN BZK VANAF 1983

In onderstaand overzicht is weergegeven welke beleidsinitiatieven (met relevantie voor ongevalsbestrijding bij gevaarlijke stoffen) met medewerking, of onder verantwoordelijkheid van het ministerie van BZK tot stand zijn gekomen.

Beleidsinitiatief	Opsteller	Jaartal
Beleidsinitiatieven specifiek m.b.t. gevaarlijke stoffen		
Bestrijding van LPG-ongevallen	BZK	1983
Bestrijding van Ammoniakongevallen	BZK	1984
Bestrijding van Chloorongevallen	BZK	1984
Bestrijding van ongevallen waarbij ontplofbare stoffen betrokken zijn	BZK	1985
LPG-Maatamp Kengetallen -schatting en verantwoording-	Nibra	1998
Regeling pijpleidingincidenten	BZK/Nibra	2001
Optreden van de brandweer bij een vuurwerkbrand	BZK	2005
Interventiewaarden Gevaarlijke Stoffen	VROM/BZK	2006
Beleidsinitiatieven m.b.t. Nucleair, Biologisch en Chemische stoffen		
NBC-protocol hulpverleners	BZK/VROM/ e.a.	2003
Handboek NBC en brochure	BZK e.a.	2005
Protocol verdachte objecten	BZK	2006
Protocol Decontaminatie	BZK e.a.	2006
Landelijk protocol schuilen of ontruimen/evacueren	BZK e.a.	2006
Organisatorische beleidsinitiatieven		
Handleiding Regionale OGS/WVD	BZK	1984
Circulaires t.a.v. Voramp/landelijk proefalarm WAS	BZK	vanaf 2000
Leidraad Maatrap	BZK e.a.	2000
Leidraad Oefenen	BZK/Nibra/LPO	2000
Leidraad Ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen	BZK/Nibra/OGS-netwerk	2001
Leidraad Operationele Prestaties	BZK	2001
Operationeel Handboek Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen	NVBR-netwerk OGS	2005

Bijlage: Evaluaties van incidenten

Evaluaties van incidenten			
Regio, soort incident	Regio, soort incident	Opkomsttijden/ overschrijding (ja/nee/onbekend)	Leerpunten, ontwikkelpunten (materieel, procedureel, gedrag)
Brabant-Noord			
Grote brand, vuurwerk, asbest (01-2007)	ROGS	22 min. / n	Verzorgingshaakarmbak in asbestgebied afgezet.
Metaalbrand (04-2007)	ROGS	25 min. / n	Grote metaalbranden zijn niet met water te blussen. Aandacht voor ondergrond en riolering.
GB, GRIP 2, asbest (05-2007)	MPL	25 min. / n	Inlog- en password moeten worden bewaard in envelop.
GB, GRIP 2, asbest (05-2007)	AGS, MPL meetploegen	35 min. / j (wordt verder niets over vermeld, ook niet over meetploegen)	Asbest procedure regionaal vastleggen (procedure). Op sommige stoffen kan niet worden gemeten. In rapport worden wel meetresultaten genoemd.
GB, GRIP 2, asbest (05-2007)	ROGS, MPL, meetploegen	21 min. / n (niets over meetploegen)	Geen
GB, GRIP 2, asbest (05-2007)	MPL	Was schaduwman Meetpl. onbekend	Niets over meetploegen in rapportage Systeem op RAC werkt niet goed voor aansturing meetploegen.
Brand met mogelijk zwavelzuur (06-2007)	ROGS	38 min. / j (wordt verder niets over vermeld)	RAC geeft foutieve bovenwindse aanrijroute (is benedenwinds).
Bijzondere lucht in school (06-2007)	AGS	7 min. / n	Andere meetinstrumenten op het voertuig voor directe meting en fototoestel.
Lekkage hydrazine (Klein ogs) (06-2007)	AGS	0 min. / n	Geen
Bommelding, GRIP 1 (06-2007)	ROGS	28 min. / n	Te vroeg afgeschaald naar GRIP 0 Leider eoc moet zich vooraf melden in CoPI.
GB, rookgassen	ROGS, 3 meetpl.	25 min. / n	Geen
Noord- en Oost- Gelderland			
Tankwagen in brand A28 (08-2005)	ROGS	Onduidelijk	Zeer veel aanbevelingen, hier volgen alleen de OGS-gerelateerde: Herkenningborden aan zijkant voertuig ontbraken, moet op landelijk niveau worden besproken. Zorg voor voldoende kennis van verpakkingen van GS. Onderzoek effect van lekkages op ZOAB. Houdt rekening bij aanschaf apparatuur met mogelijkheden voor lange meting.

Evaluaties van incidenten (Vervolg)			
Regio, soort incident	Regio, soort incident	Opkomsttijden/ overschrijding (ja/nee/onbekend)	Leerpunten, ontwikkelpunten (materieel, procedureel, gedrag)
Ongeval tankwagen ethanol (01-2006)	ROGS	Onbekend	Veel aanbevelingen, hier alleen OGS gerelateerde: Aanrijden is benedenwinds geweest. MPL en meetploegen wordt in rapport niets over vermeld, chemiepak inzet met een brandgevaarlijke stof. Lekkage trouwens wel verholpen.
Ammoniak lekkage (04-2006)	ROGS, gaspak, chemiepak	Geen tijden	Duurt ongeveer uur tot eerste meting van ROGS. Onderzoek alternatieve oorschelp in gaspak (materieel). Oversuite gaspak ivm cryogeniteit vloeistof. Protocol nazorg, AGS platform komt met advies hierover.
Utrechts Land			
Lekkende lading A28 (03-2003)	ROGS	Onbekend	Rapport gemaakt door B&G groep, veel aanbevelingen, hier alleen OGS gerelateerde: Ontwikkel speciaal protocol voor stoffen die zijn aangeduid met nos (not other specified), neem hierin mee de externe diensten zoals BOT-mi. Voorkom dat er verschil in risico inschatting ontstaat bij de verschillende crisis staven. In afweging bij bron- en effectbestrijding horen ook zaken als verkeerscongestie e.d. bezie een brede context.
Zuid-Holland Zuid			
ZGB, GRIP 1, asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Vele, geen OGS gerelateerde
Treinincident met GS lading (09-2006)	AGS	Geen tijden	Vele, geen OGS gerelateerde
Fakkelbrand (12-2006)	AGS, MPL, meetpl.	Geen tijden	Vele, hier alleen OGS gerelateerde: Expertise en meetcap. van MZHZ zou meer moeten worden benut. Er wordt een checklist gemaakt voor de MPL voor externe instanties.
Heinenoord: kapotgetrokken buisleiding (10-2006)	AGS, MPL, meetploegen	25 minuten/ Nee AGS 41 minuten/ Nee MPL 39 minuten/ Ja Meetploeg	Veel aanbevelingen, hier allen gerelateerd: Vergroot risicobewustzijn van buisleidingen en ontwikkel planvorming hiervoor. Implementeer (oefenen). Versterk de rol van de meldkamer, faciliteer en oefen de centralisten.

>>>

Evaluaties van incidenten (Vervolg)			
Regio, soort incident	Regio, soort incident	Opkomsttijden/ overschrijding (ja/nee/onbekend)	Leerpunten, ontwikkelpunten (materieel, procedureel, gedrag)
Gelderland-Midden			
ZGB, 04-2005	ROGS, meetpl. Lmpo	Geen opkomsttijden	17:14 begin incident, 18:35 eerste metingen. Vele, alleen de OGS-gerelateerde: Communicatie tussen veld en de Lmpo moet beter.
Gekantelde tankauto (08-2006)	ROGS, Lmpo, meetpl.	Geen tijden	Vele, alleen OGS-gerelateerde: Niet iedere dienst bekend met bovenwindse aanrijroute. Sneller riolering afdichten bij dit soort incidenten.
Noord-Holland Noord			
Vermoedelijk xtc lab (02-2006)	AGS	Geen tijden	Geen leermomenten
Vermoedelijk xtc afval (02-2006)	ROGS	Geen tijden	Geen leermomenten
Middelbrand met asbest (04-2006)	AGS	Geen tijden	Geen leermomenten
Brand met asbest (05-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Brand met asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Geen leermomenten
Middelbrand met asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Gaslek (06-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Middelbrand met asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Grote brand met asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Middelbrand met asbest (06-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Ammoniaklekkage (08-2006)	AGS, chemiepak AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Grote brand met asbest (08-2006)		Geen tijden	Geen leermomenten
Freon lekkage (10-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Prikkelde geur (10-2006)	AGS	Geen tijden	Procedures correct uitgevoerd
Fryslân			
Gekantelde tankwagen (11-2005)	ROGS	18 minuten	Geen leermomenten
Ammoniaklekkage (11-2005)	ROGS, Lmpo. Meetpl.	Lmpo en 1e meetpl. ok, 2e meetpl overschrijding, ROGS onbekend	Gebrekkige tijdenregistratie op brandrapporten. Meetkoffer Drachten niet operationeel. Opkomsttijd ROGS niet te bepalen. Uit het rapport blijkt dat de meetploegen een opkomsttijd halen van 52 minuten).

Evaluaties van incidenten (Vervolg)			
Regio, soort incident	Regio, soort incident	Opkomsttijden/ overschrijding (ja/nee/onbekend)	Leerpunten, ontwikkelpunten (materieel, procedureel, gedrag)
Waterstoflekkage (20-2006)	ROGS	Prio 2	Ploegen moeten adembescherming dragen tijdens het meten.
OGS Douwe Egberts (11-2006)	ROGS, Lmpo	ROGS onbekend, Lmpo 8 minuten	Geen leermomenten
Lekkage 20 liter vat ammoniak (06-2007)	ROGS	Geen tijden	Geen leermomenten
Kennemerland			
Brand op schip (01-2007) COT rapport	AGS, Lmpo, meetpl.	Geen tijden	<p>Bezie kritisch bestaande planvorming en preparatie voor gebruik sirenenetwerk. Kom tot heldere handvatten (operationeel en bestuurlijk) voor het al dan niet benutten van sirenes. Bezie kritisch de bestaande planvorming tav meten en omgaan met gev. stoffen, incl. milieuzorg. Maak afspraken over de wijze van communicatie over gev. stoffen, ook irt de Gags.</p> <p>Het rapport vermeldt dat om 09.00 uur gemeten gaat worden op blauwzuur. Om 09.42 analyseert de brw nog steeds welke stoffen in de rook zitten. Om 10.04 komt voor het eerst het OT bij elkaar en wordt gesproken over mogelijk blauwzuur bij het schip. Het RCC journaal van 11.19 geeft aan dat de brw dan 3ppm blauwzuur heeft gemeten, dit is tegen de vgw aan.</p> <p>Om 12.30 vraagt het OT het BOT-mi en de MOD aan om hiermee een pluimberekening te maken.</p> <p>Om 14.15 komen de 1e adviezen van BOT-mi, dan nog op grond van de brandweerresultaten. Rond 16.00 blijkt uit metingen van de MOD dat in het effectgebied geen blauwzuur wordt gemeten.</p>
Zeeland			
Freonlekkage Yrseke	ROGS	Geen tijden	Geen leerpunten en aanbevelingen

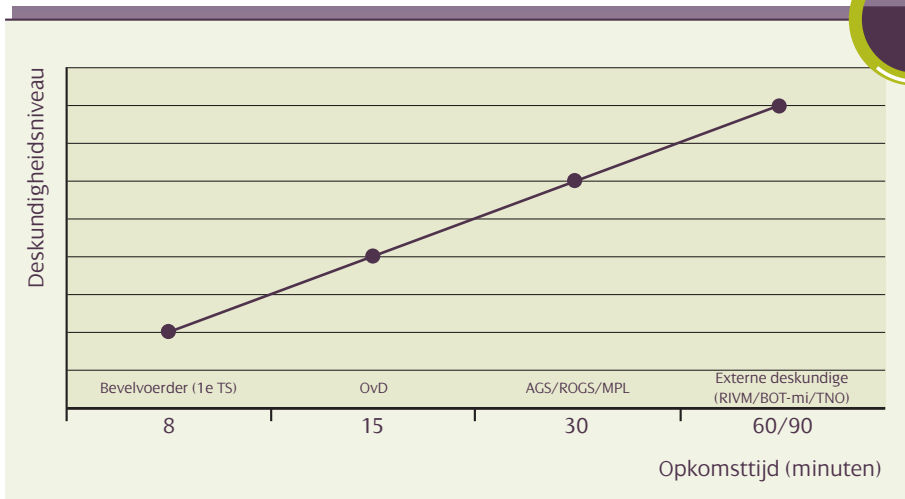
Bijlage: Deskundigheidsniveaus OGS

De vier deskundigheidsniveaus van belang bij de aanpak van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

Bij de organisatie voor de bestrijding van een ongeval met gevaarlijke stoffen zijn vier deskundigheidsniveaus te onderscheiden. De deskundigheidsniveaus zijn gekoppeld aan de successievelijk in te zetten alsmede te consulteren eenheden. Daarbij gaat het om de volgende (ook in tijd) oplopende niveaus:

- 1 **De bevelvoeder en manschappen** (de eerst aankomende brandweereenheid); deze verricht ter plaatse van het incident een eerste verkenning, inclusief een gevaarsinschatting. Deze eenheid beschikt onder meer over beschermende kleding (chemiepakken). In eerste instantie kiest de bevelvoeder zo mogelijk voor een defensieve tactiek in afwachting van de komst van de officier van dienst (OvD) en/of de adviseur gevaarlijke stoffen (AGS), tenzij direct levensreddend moet worden opgetreden.
- 2 **De officier van dienst:** dit is de operationeel leidinggevende van de brandweer op de plaats van het incident. Na aankomst zal de OvD een nadere gevaarsinschatting maken, eventueel met behulp van de AGS en maatregelen nemen om het actuele gevaar te verminderen.
- 3 **De adviseur gevaarlijke stoffen:** deze adviseert in eerste instantie de OvD telefonisch over de wijze waarop het incident met gevaarlijke stoffen bestreden moet worden. Van de OvD kan niet worden verwacht dat hij zelf (volledig) beschikt over deze specialistische kennis. Ook over het ontsmetten van personen kan de AGS adviseren. Een aanzienlijk aantal regio's heeft ervoor gekozen om zgn. regionaal officieren gevaarlijke stoffen (ROGS) op te leiden voor de eerste ondersteuning bij een incident met gevaarlijke stoffen (in plaats van de AGS).
- 4 **Externe deskundigen:** indien nodig kan de brandweer een beroep doen op de kennis van externe organisaties zoals het Landelijk Informatiepunt voor Ongevallen met Gevaarlijke Stoffen (LIOGS) en het Beleidsondersteunend Team Milieu-incidenten (BOT-mi). BOT-mi is een samenwerkingsverband van gespecialiseerde instellingen zoals het RIVM en het KNMI, dat aan het bestuur advies kan geven ten aanzien van het effectgebied. De chemische adviseurs van het LIOGS geven een second opinion of een collegiaal advies aan de eigen deskundige van een regionale brandweer (AGS/ROGS) bij de afhandeling van een incident met gevaarlijke stoffen.

Opkomsttijd OGS-functionarissen

In onderstaande tabel staan de diverse eenheden die worden ingezet bij de bestrijding van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Bij iedere eenheid staat aangegeven wat de vereiste kennis is en welke middelen benodigd zijn. Het overzicht is afkomstig uit de Leidraad OGS.

Functies en middelen bij de OGS (bron: Leidraad OGS 2001)		
Meetploegen (-leden)	Kennis	Middelen
Tankautospuit (OBM + 5 manschappen)	Onderbrandmeester (OBM)	Chemiepak Informatie (ERIC-kaarten) Explosie- en ra-meter
OvD	Adjunct Hoofdbrandmeester (AHBM)	Informatie (chemiekaarten) Meetapparatuur Meetploeg
AGS	Hoofdbrandmeester (HBM) repressie HBO chemie/fysica Stralingsdeskundige (Ra) niveau 4	Informatie Meetapparatuur
OGS-peloton	Gaspakdrager Verkenner GS	Gaspak Ontsmettingsmogelijkheden OGS-materiaal
Meetploeg	Verkenner GS	Meetapparatuur
Meetplanleider	HBM repressie HBO chem./fys. Ra niveau 4	Informatie Meetploegen
Ontsmettingspeloton	Gaspakdrager Verkenner GS	Chemiepak Grootschalige ontsmettings- mogelijkheden

Bijlage: Overzicht van de bij het onderzoek betrokken personen

Kernteam IOOV:

- Willem van Dijk
- Hans Foekens
- Jeroen van Gool
- Ad van Loon
- Rien Verbiest

Klankbordgroep:

- Dick Arentsen - NIFV
- Peter Bareman - Ministerie van VROM
- Peter van Beek - Veiligheidsregio Zeeland
- Wim Klijn - Ministerie van BZK/Regio Utrechts Land
- Johan Kloppenburg – Brandweerregio IJssel-Vecht
- Martin Meijer - LIOGS
- Nancy Oberije - NIFV
- Inez Rijnhart - Hulpverleningsregio Haaglanden
- Hans Zuidijk – Brandweer Alphen aan den Rijn

Geïnterviewde externe deskundigen:

- Chris Dijkens - BOT-mi (stafafdeling Crisismanagement van de VROM-inspectie)
- Peter Bareman - BOT-mi (stafafdeling Crisismanagement van de VROM-inspectie)
- Jan Kliest - RIVM (Milieu en veiligheid)
- Jurgen van Melle - RIVM
- Martin Meijer - LIOGS
- Richard van Haagen - LIOGS
- Ad van Leest - Ministerie van BZK

Onderzochte regio's:

- Amsterdam-Amstelland
- Brabant-Noord
- Fryslân
- Gelderland-Midden
- Hollands Midden
- Midden- en West-Brabant
- Noord- en Midden-Limburg
- Noord- en Oost-Gelderland
- Noord-Holland Noord
- Utrechts Land
- Zeeland
- Zuid-Holland Zuid

Bijlage: Korte samenvatting van een uitvoerige evaluatie van een gevaarlijke stoffen incident

VOORBEELD VAN EEN VOLLEDIGE EVALUATIE

Op vrijdag 12 oktober 2007 heeft zich in een buisleidingenstraat in Heinenoord een incident³⁹ voorgedaan. Het incident is begonnen met een melding buitenbrand, waarbij de uiteindelijke incidentbestrijding zich heeft ontwikkeld tot een fase waarin bevolkingszorg noodzakelijk was. Uiteindelijk is opgeschaald naar GRIP 3, is de sirene in Heinenoord geactiveerd en is het gemeentelijk beleidsteam bijeengekomen. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Binnenmaas (waar Heinenoord deel van uitmaakt) heeft de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid verzocht een feitevaluatie uit te voeren. Deze feitevaluatie omvat een (uitgebreid) objectief feitenonderzoek naar de gang van zaken voor, tijdens en na het incident, het analyseren van het feitenonderzoek op hoofdlijnen en het eventueel doen van aanbevelingen.

Preparatie op buisleidingincidenten

Buisleidingincidenten komen niet vaak voor, maar hebben een potentieel grote omvang. Een goede voorbereiding op dergelijke incidenten is dan ook van belang. In de evaluatie wordt uitvoerig ingegaan op de planvorming, opleiden en oefenen. Geconcludeerd wordt onder andere dat de hulpverleningsdiensten niet specifiek voorbereid waren op buisleidingincidenten. Planvorming, opleiding, oefening en uitruk- en opschalingsprocedures op de alarmcentrale voor buisleidingincidenten zijn niet tot onvoldoende ontwikkeld.

Incidentbestrijding

In de rapportage wordt het incident vanaf het moment van de melding tot aan het terugkeren van de voertuigen van de hulpverleningsdiensten gedetailleerd en chronologisch beschreven. Zowel de tijd, locatie als ontwikkeling/actie worden weergegeven. Daarnaast is nog een aantal algemene onderwerpen dat van belang is voor of over de bestrijding van het incident in de buisleidingenstraat opgenomen zoals het afzetten van het effectgebied, de faciliteiten van de alarmcentrale, de toepassing van de GRIP-regeling, het alarmeren van de bevolking en de nazorg.

Vastgesteld wordt onder meer dat de alarmcentrale en de brandweer aanvankelijk uitging van een buitenbrand. De procedure OGS is na circa een uur opgestart. Na aankomst adviseert de AGS uit voorzorg de sirene in Heinenoord aan te sturen. Het verkrijgen van meer duidelijkheid over mogelijke effecten door middel van metingen zou nog drie kwartier duren. Het verkrijgen van inzicht welke leiding exact lek is blijkt

³⁹ Rapport 'Feitevaluatie incident buisleidingenstraat Heinenoord 12 oktober gemeente Binnenmaas' (Regionale brandweer Zuid-Holland Zuid; 57 pagina's; november 2007).

zeer complex. Gedurende de gehele fase van incidentbestrijding kan geen zekerheid worden verkregen over welke stof lekt.

Opkomsttijden

AGS: om 10.11 uur is de AGS gealarmeerd en arriveert om 10.30 uur ter plaatse.

MPL: om 11.10 uur wordt opgeschaald naar GRIP 2 waarbij een tweede AGS als MPL optreedt.

Meetploegen: om 10.57 uur vraagt officier van dienst twee meetploegen ter plaatse. De eerste meetresultaten zijn om 12.10 uur bekend (explosiegevaarmeter en meetbuisje Ethyleenoxide (EO) geven geen uitslag). Tussen 12.30 en 13.55 uur worden de overige zes resultaten van de metingen van drie ingezette meetploegen doorgegeven. Wederom geven de explosiemeter en meetbuisje EO geen uitslag.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek beveelt de regionale brandweer Zuid-Holland Zuid aan planvorming voor bestrijding van buisleidingincidenten te ontwikkelen en te implementeren, waaronder het vergroten van de kennis bij de lokale en regionale brandweer. Bovendien dienen buisleidingincidenten te worden opgenomen in het oefenplan. De rol van de alarmcentrale dient versterkt te worden door de implementatie van een meld- en alarmeringsprocedure voor buisleidingincidenten en de alarmcentrale te betrekken bij realistische oefeningen dan wel meldkamerprocedures realistisch te oefenen.

Bijlage: Lijst met afkortingen

Afkortingenlijst	
ADR	Algemene Doorlichting Rampenbestrijding
AGS	Adviseur gevaarlijke stoffen
BOT-mi	Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten
BRW	Brandweerwet 1985
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBRN	Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nuclear
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CoPI	Commando Plaats Incident
DCMR	Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMS	Geïntegreerd Meldkamersysteem
HBM	Hoofd Brandmeester
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
HBT	Hoofdbrandwacht
HOvD	Hoofdofficier van Dienst
IBR	Inspectie Brandweezorg en Rampenbestrijding
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
LIOGS	Landelijk Informatiepunt Ongevalsebestrijding Gevaarlijke Stoffen
LMPO	Leider Meetplanorganisatie
MOD	Milieu Ongevallen Dienst
MPL	Meetplanleider
NBC	Nuclear, Biologisch en Chemisch
Nibra	Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding
NIFV	Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid
NVBR	Nederlands Vereniging Brandweer en Rampenbestrijding
OGS	Ongevalsebestrijding gevaarlijke stoffen
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OvD	Officier van Dienst
PBZO	Preventiebeleid Zware Ongevallen
RAC	Regionale Alarmcentrale
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
ROGS	OGS-kwalificeerd officier/Regionaal officier gevaarlijke stoffen
ROT	Regionaal Operationeel Team
TNO	Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek
VWO	Voortgezet Wetenschappelijk Onderwijs
WVD	Waarschuwing- en Verkenningdienst

